

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
---------	--------------------------	--	-------------

GENOMFÖRANDEPROJEKT ÖVER 50 MNKR

Projektet redovisas i alfabetisk ordning inom respektive område.

Hagastaden (f.d. Norra Station), Norrmalm			
	<p>Staden har förvärvat Stockholm Norra Station AB, vars enda tillgång är fastigheten Vasastaden 1:17 (Norra Stationsområdet). Staden äger sedan tidigare resterande mark. Stadsutvecklingsområde i översiktsplanen. Samarbete pågår mellan Stockholms stad, Solna stad, Locum och Akademiska Hus om samordnad stadsutveckling i området. Projektet omfattar bostäder, arbetsplatser, forskning/utbildning samt service och kultur.</p>	<p>ExplN respektive KF beslutade om inriktning för utbyggnaden i april respektive juni 2007. Reviderat inriktningsbeslut togs i KF 2009-03-31 om 130 mnkr. Genomförandebeslut togs i ExplN januari 2010 och i KF 15 mars 2010. En fördjupad översiktsplan antogs i KF i september 2008. Den första detaljplanen antogs i KF 15 mars 2010. Projektet samordnas tidsmässigt med bl.a. Norra länken-arbetet och utbyggnaden av nytt universitetssjukhus inom Karolinska. Markanvisning till fem byggherrar för ca 900 bostadslägenheter i etapp 1 beslutades i ExplN i augusti 2007. Markanvisning för kontor och handel i en första etapp beslutades i ExplN i februari 2008. Markanvisning tillsammans med landstinget för kontor med inriktning mot life science beslutades i ExplN i november 2009. Byggstart för bebyggelse och ombyggnad av Norra Stationsgatan startade oktober 2011, byggstart för tunnlarna startade i november 2011. Exploateringsavtal för kvarteren vid Torsplan beslutades i exploateringsnämnden i december 2013. Nya Solnabron öppnades för trafik i mitten av november 2013. Då invigdes också det första kommersiella kvarteret vid Norra Stationsgatan/Solnavägen. Första etappen av Norra Stationsgatans utbyggnad har färdigställs under första halvåret 2014. Start av gatuutbyggnad inom område A, längs med Norra Stationsgatan under skedde i augusti 2014. Då startade även den första delen av det</p>	<p>Risker i projektet utgörs av: -tidsinverkan andra projekt i området som exempelvis kollektivtrafik, nytt sjukhus, Norra länken och Citybanan -osäkerhet i tidplanen -marknadsläge vid upphandling -kostnadsutveckling fram till färdigställande -konjunkturförändringar kan påverka intäktssidan -riskantering farligt gods i kombination med bebyggelse på överdäckning -organisation Enligt genomförandeavtal med Trafikverket för intunnlingen av väg E4/E20 fördelas utgifterna med 80 % för staden och 20 % för Trafikverket. Staden budgeterar 80 % av utgifterna. I samband med att genomförandeavtalet tecknades beslutades projektbudgeten för intunnling av väg och järnväg i styrelsen för projektet. Styrelsen består av två representanter vardera från staden och Trafikverket.</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
		<p>garage som Stockholm Parkering bygger under den kommande Norra Stationsparken. Beslut om tunnelbaneutbyggnad till Hagastaden har fattats under hösten 2013. Norra Stationsgatan, i ny utformning, öppnade för trafik juni 2014. Södergående tunnelrör E4/E20 öppnade för trafik i mars 2015. Detaljplaneprogram för område vid Norrtull (även kallat dp2), samråd startade i augusti 2015. Hela projektet beräknas vara klart 2025.</p>	
<p>Hammarby Sjöstad</p>	<p>Projektet omfattar ett 20-tal detaljplaneområden och sträcker sig över en utbyggnadsperiod om 20 år.</p>		
<p>Fredriksdal</p>	<p>Inom kv. Fredriksdal i Hammarby Sjöstad bygger SL en ny bussdepå på mark som förvärvats från staden. Denna ersätter befintlig depå i kv. Persikan på Södermalm. Skanska bygger ca 370 lägenheter på mark som delvis förvärvats från staden. Skanska ska också bygga ca 20 000 m2 BTA kontor på mark som har förvärvats från staden. Staden bygger gator, kajer och resterande allmän platsmark. Staden ska erhålla exploateringsbidrag från Skanska för merparten av investeringarna.</p>	<p>Explk skall under 2015-2016 detaljprojektera och upphandla finplaneringsentreprenad för hela Dpl Fredriksdal. Utförs 2016-2019.</p> <p>Programsamråd godkänt i SbN 2008-09-11. Principöverenskommelse med Skanska godkänd i ExplN 2009-08-24. Utställning detaljplan våren 2010. Byggstart kaj vid Hammarby Gård hösten 2010. Stadens exploateringsåtagande är förhållandevis litet då ansvaret till stor del planeras ligga på Skanska. Genomförandebeslut i ExplN togs 2011-03-17. Detaljplanen godkändes av SbN 2011-03-17. Exploateringsavtal med Skanska, genomförandebeslut för projektet samt ny detaljplan godkänt i KF 23 maj 2011. Under 2012 har delar av kajombyggnaden slutförts. Resterande delar påbörjades år 2013. Detaljplanen vann laga kraft i april 2012 - ca ett år försenad p.g.a. överklagande. Ansökan av</p>	<p>I principöverenskommelse med Skanska har hittills förutsatts att bolaget färdigställer all allmän platsmark inom planområdet på egen bekostnad och överlämnar denna till staden. Nu förutsätts istället att staden projekterar och iordningställer allmän platsmark på egen bekostnad och tar ut exploateringsbidrag från Skanska. Full täckning kan inte nås främst beroende på en omfattande kajombyggnad som inte enbart kan belasta exploatören. Tidplanen är förskjuten p.g.a. att detaljplanen överklagades. Finplaneringen inom Fredriksdal kan fördras av en utdragen period med inflyttningar (2016-2018) där delar färdigställs succesivt. Tidplanerna för bostäderna och kontoren fortfarande osäkra. En prognos för 2015 utgår från att pågående entreprenad gör ett uppehåll jan-okt. Kan eventuellt förändras med någon månad mindre uppehåll. Osäker starttid för finplaneringsentreprenaden.</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
		<p>miljödom avseende kajtorg och inlämnades kvartal 1, 2013. Dom erhöles 2013-12-20. Kajtorg och ledverk (miljödomspliktigt) har byggstartat kvartal 1, 2014. SL har påbörjat bygget av bussdepån inom Hammarby Gård 10. Byggstart av bostäderna har påbörjats under, 2014. Alla projekt inom detaljplanen är nu startade. Skanska Nya Hem med c:a 400 lägenheter (5 hus), SL med depån och Skanska Fastigheter med två kontorshus. Inflytt från kv. 1 2016 till 2018. Efter det påbörjas finplaneringsentreprenad som pågår 2016-2018.</p> <p>Pågående entreprenad gör ett uppehåll jan-okt 2015. Osäker start för finplaneringsentreprenaden 2016 el 2017. Alla projekt är inte startade - lamellhuset (bostäder) och Alléhuset (kontor) har startats under 2015.</p> <p>Planerad inflyttning 2016-2019.</p>	
Lugnet III	<p>Den del av Nordöstra Sjöstaden som kan byggas innan Danvikslösen byggs kallas Lugnet III. NCC bygger ca 113 bostadsrätter och Stockholmshem bygger ca 116 hyresrätter. Stockholmshem bygger även en förskola för ca 4 avdelningar samt tillsammans med Staden en ny sopsugsterminal. Staden bygger ut och förstärker infrastrukturen kring kvarteret vilket innebär stora investeringar p.g.a. dåliga markförhållanden och omfattande</p>	<p>Markanvisningar och inriktningsbeslut i ExplN 24 maj 2012. Detaljplanen väntas antas under kvartal 3-4 2015. Genomförandebeslut godkänt i KF 2015-03-30. Byggnation av infrastrukturen har startat under 2015. Husbyggnationen planeras starta kring årsskiftet 2016/17.</p>	<p>SLL har beslutat att förlänga tvärbanan från Sickla udde till Sickla station. Detta påverkar troligtvis inte projektet i någon större grad. Stora utgifter p.g.a. komplicerad ledningsflytt. Tidplan ändrad vilket resulterat i en flytt av entreprenadkostnaden från 2014-2015. Tidplanen är fortfarande osäker p.g.a. omfattande samordning med SLL och SVAB. Genomförandebeslut blev förskjutet. Entreprenadens komplexitet gör att det fortfarande är svårt att uppskatta hur utgifterna kommer att disponeras över de kommande åren. En del av de kostnaderna som</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
	behov av ledningsflytt.		var budgeterade för år 2015 har flyttats fram i tiden då projektet startar något senare än tidigare uppskattat på grund av uppskjuten tidpunkt för genomförandebeslut i KF. Antagandet av detaljplanen har förskjutits då det varit oklart vilka krav Länsstyrelsen ställer avseende fönsterklass. Länsstyrelsen har nyligen lämnat besked att då planerade bostäder ligger närmare än 25 från farligt gods led så gäller fönsterklass EW30. Byggherrarna har nu att acceptera fönsterklassningen med de negativa effekter det har eller så behöver planen omarbetas och delar av planprocessen tas om. Oklarheten med detaljplanen gör att kontoret avvaktar upphandling av entreprenadarbeten för Lugnet III och tidplanen för projektet är därför osäker.
Järvalyftet	Kommunfullmäktige gav 2007 kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra ett särskilt program avseende södra och norra Järvafältet, det s.k. Järvalyftet. Vision Järva 2030 har tagits fram inom ramen för Järvalyftet. Inom Järvalyftets ram, exklusive Kista, beräknas i dagsläget ca 1 500-2 000 lägenheter och ca 10 000 kvm lokaler att kunna byggas. Av dessa tänkbara lägenheter finns inriktnings- eller genomförandebeslut för ca 600 lägenheter.	Förslaget har remissbehandlats under hösten 2008. Kommunfullmäktige godkände förslaget 2009-04-20. Berörda nämnder och bolag håller nu på att genomföra delar av förslaget till Vision Järva 2030.	Olika delprojekt inom Järvalyftet presenteras mer i detalj nedan.
Rinkebystråket	AB Familjebostäder avser att i samarbete med exploateringsnämnden bygga om en del av Rinkebystråket i syfte att omvandla gatuområdet till en butiksgata i enlighet med Vision Järva 2030. AB Familjebostäder svarar för tillbyggnader på tio fastigheter längs Rinkebystråket, medan gatu- och markarbeten genomförs av staden genom exploateringsnämnden.	Exploateringsnämnden godkände den 15 december 2011 en överenskommelse med AB Familjebostäder om exploatering med överlåtelse av mark samt ombyggnad av Rinkebystråket. Staden ska därutöver bekosta en förlängning av trottoarer och gångvägar. Överlåtelsen av mark godkändes av kommunfullmäktige den 23 april 2012. Detaljplanen vann laga kraft 2012-05-09. Beslut i KF 9 april 2013 i samband med stadens	Omläggning av fjärrvärmeledningar kräver kostsamma provisorer då värmen inte kan stängas av under uppvärmningssäsongen. Byggstart för Rinkebystråket senarelagd jämfört med genomförandebeslutet. Rinkebystråket planeras bli invigt med alla butiker klara i år, dock risk att stadens markentreprenad (vårarbeten typ plantering) kommer att slutföras under 2016.

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
		<p>årsredovisning att exploateringsnämnden finansierar gatu- och markarbeten till en investeringsutgift om maximalt 100 mnkr. Byggstart Rinkebystråket augusti 2013. Familjebostäder anlitar Peab för byggande av paviljonger. Byggarbetet påbörjades i april 2014. Två av tre broar har rivits. Alla broar är förnärvarande rivna. Två broar monteras i sommar. De första butikerna är inflyttade. Invigning av butiksgatan senhösten 2015.</p>	
Rinkebyterassen	<p>KF beslutade oktober 2003 att två överdäckningar ska byggas över E18. Trafikverket bygger överdäckningarna/tunnlarna. Byggprojekten ingår i stadens satsningar på Järvafältet. I Rinkeby, vid överdäckningen över E18, planeras bostadsbebyggelse (350 lägenheter) bredvid den tunnelkonstruktion som Trafikverket bygger för biltrafiken. Kontakten till Järvafältet för boende i stadsdelarna kommer att förbättras genom överdäckningen. Staden anlägger offentliga stråk och platser ovanpå dessa och tillgängliga vägar till fältet planeras. Nivåskillnaderna ned mot fälten är omkring 15 meter. En ny gång- och cykelväg planeras som en tydlig och säker förbindelse mellan Rinkeby och Kista. Hjulstavägen flyttas för att få plats med den nya bebyggelsen.</p>	<p>År 2006 erhöll Byggvesta AB markanvisning för bebyggelsen. Trafikverkets ombyggnad av E18 inkl. tunnel startade 20 mars 2009 och kommer att pågå under ca 5–6 år. Reviderat inriktningsbeslut i ExplN 2009-04-23. Plansamråd 24 maj-2 augusti 2012. Genomförandebeslut i ExplN i februari 2013, i KF maj 2013. Detaljplanen antagen i SbN maj 2013 och i KF 4 november 2013. Inledande arbeten startar hösten 2014 och har förskjutits. Byggstart för bostadsområdena 2015 med första inflyttning 2017. Utbyggnadstiden är ca 5 år.</p> <p>Stadens tidplan: 2014 kvartal 3 Byggstart i söder: Hjulstavägen och parkering till Famb Kuddbygränd klar 2014 kvartal 3 Byggstart i norr: Flytt av stor dricksvattenledning på fältet klar Rivning av garage (Familjebostäder) klar 2015 kvartal 1 (jan) flytt av Hjulstavägen ca 500 m, ny cykelbana 300 m klart kvartal 3/2015 2015 kvartal 1 (mars) anläggning av Torgytor och gång- och cykel väg till fältet. klart kvartal 3/2016. Smålägenheter gör att antalet lägenheter</p>	<p>Att överdäckningarna är färdiga är en förutsättning för byggstart för bebyggelsen. Byggherren och staden har höga utgifter för bebyggelsen. Utredningar pågår både beträffande ekonomi och tekniska förutsättningar. Sbk har sänt en skrivelse till länsstyrelsen (februari 2010) angående styrelsens förhållningssätt till åtgärder mot transport med farligt gods i tunneln. En ny riskanalys gjord av Trafikverket och staden med bebyggelse vid sidan av däckat har presenterats och godtagits muntligt av länsstyrelsen. Förskjutningen av byggstart för Hjulstavägen beror på problem med bygglov för stödmur. Risk för någon fördröjning av projektet. Byggstarten är försenad p.g.a. försenad detaljplan. En förskjutning av utgifterna har skett. Stadens entreprenad för Torg och Pendent har blivit dyrare än beräknat 1. Geoteknik; sämre mark än beräknat. Högre kostnad för markstabilisering än beräknat. Betongkonstruktion för utsiktsplatsen. 2. Omfattande masshantering i slänten. Höga kostnader för utfyllnad mot Järvafältet. 3. Hög kvalitet i utförande av torgytor och pendent är kostnadsdrivande.</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
		beräknas till 400st. Byggstart för bostadsområdet Etapp 1 Höghus planeras september 2015 med första huset. 3 bostadshus vid torget start 1 jan 2016. Byggstart för bostadsområdet Etapp 2 höst 2016 Byggstart för bostadsområdet Etapp 1 höst 2017	
Kista företagsområde			
Torshamnsgatan	Ombyggnad av Torshamnsgatan mellan E18 och Vågögatan. Kistas strategiska läge invid E4 och E18 stärks ytterligare av tillkomsten av nya E18 med trafikplatser vid Torshamnsgatan och Hanstavägen. Torshamnsgatan, som förbinder företagsområdet i Kista med Akalla, kommer att öka kraftigt i betydelse då gatan ansluts till E18. Det är därför angeläget att Torshamnsgatan på sträckan mellan E18 och Vågögatan upprustas.	Genomförandebeslut i ExplN 19 april 2012, i KF 24 september 2012.	Projektet kommer att innebära att flera ledningar i gatan måste flyttas men den största osäkerhetsfaktorn utgör utfallet av entreprenadupphandlingen av projektet. Den har överklagats.
Stadsutvecklingsområdet Norra Djurgårdsstaden	Området utgör ett av stadens stora utvecklingsområden som omfattar en utbyggnad av 10 000 bostäder och 30 000 arbetsplatser. Utvecklingsområdet innehåller fem delar; Energihamnen, Frihamnen, Loudden, Hjorthagen och Värtahamnen. Planering och genomförande i området genomsyras av ett tätt samarbete med övriga aktörer, såsom Stockholms Hamn, Trafikverket, Fortum, SL samt såväl byggherrar och intressenter såsom redan befintliga boende och verksamma. Utbyggnaden kommer att pågå under ca 20 år med en utbyggnadstakt av ca 500 lägenheter/år, och innehålla flera större infrastrukturprojekt med		Avtalsberoende infrastrukturinvesteringar kan i ett tidigt skede ge stora avvikelser i förhållande till budgeten årsvis. Osäkerheten per projekt förklaras mer i detalj nedan.

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
	kopplingar till övriga delar av staden och länet.		
Bygglogistikcenter	Projektet avser att uppföra ett bygglogistikcenter [BLC] för hantering och styrning av inkommande byggmaterial till delar inom Norra Djurgårdsstaden. Avsikten är att styra materialflödet för samtliga byggherrar inom delområde och Södra Värtahamnen inom NDS genom en lotsfunktion. Anläggningen består av inhägnat område med grindar, ett platskontor och en terminal på 2 200 kvm. Området skall också användas för gemensam avfallshantering och omlastning av utomhuslager på ca 1 000 kvm.	Genomförandebeslut i ExplN 2012-08-23. Reviderat genomförandebeslut i ExplN 2013-12-12. Beslut i KF 2014-04-07. Under 2015 sker inga större inköp för NDS. Externa parter kan påverka inköp under 2015 och 2016 beroende på beslut.	Projektet har ökat i omfattning vilket har lett till ökade utgifter under 2015 än planerat. Det har totalt sett inte blivit en fördyring.
Hjorthagen	Hjorthagen ingår i stadsutvecklingsområdet Norra Djurgårdsstaden. Hjorthagen planeras att byggas ut med ca 5 500-6 000 lägenheter tillsammans med ny infrastruktur, gator och parker. Området ska inrymma kommersiell och social service framför allt i bottenvåningar. De gamla gasverksbyggnaderna ska bevaras och användas för arbetsplatser, institutioner och service av sådana slag som är lämpliga med hänsyn till byggnadernas kulturhistoriska värden. Området kommer att byggas ut med en takt av 500-600 lägenheter per år.	Ledningsarbeten påbörjades under 2005. Program taget i SbN 2003-06-12. Lägesredovisning beträffande markrening i GfN 2003-11-25, med delgenomförandebeslut, utredning, projektering m.m. Ny lägesredovisning i GfN 2004-10-12, som inkluderar delgenomförandebeslut om ytterligare 1 100 mnkr. Lägesredovisning godkänd i KF 2004-12-14. Ramavtal med Fortum godkänt i KF 2004-06-17. Markanvisningar godkända i GfN 2004-06-22. Planremiss och lägesredovisning i MN 2005-10-27. Inriktningsbeslut NDS (delen Hjorthagen), Genomförandebeslut Norra 1 2009-09-07 i KF. Genomförandebeslut Västra samt sopsugsanläggning 2010-11-29 i KF. Genomförandebeslut infrastruktur (Bobergs gata) 2012-04-02 i KF. Genomförandebeslut för Norra 2 2012-06-11 i KF. Reviderat	Nu bor ca 2500 personer i det nybyggda området, deletapperna Norra 1 och Västra. Norra 1 är även parker och gator i närmaste helt klar. I Norra 2 byggs husen, I Broföret pågår markrening. I Gasverket ska skolan byggas och var klara 2019. Planering och ombyggnationen av Gasverket inriktas för att detta ska fungera. Osäkerhet kring idrottshallen ger problem med detta. Detaljplanen med skolan, idrottsplanen, scenen, musikhotellet, Klätverket och Språvmuseet ska antas. Planläggning för övriga Gasverket pågår, med samråd för ett delområde efter sommaren. I höst 2015 påbörjas ombyggnad av Gasverksvägen, markrening och ledningsförläggning i Gasverksområdet. Planläggning för Kolkajen-Ropsten, det återstående området mot Lilla Värtan och Rospten pågår. Osäkerhet kring detaljplanerna Ängsbotten, som länsstyrelsen inte fattat beslut om, och Gasklocka 3 o 4 som blivit upphävd av Mark- och miljödomstolen.

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
		<p>inriktningsbeslut Hjorthagen, genomförandebeslut för Gasverksområdet och Ångsbotten i ExplN 2013-12-12. Genomförandebeslut för Gasklocka 3 och 4 i ExplN 2014-02-06. Reviderat inriktningsbeslut ExplN 2013-12-12, KF 2014-04-07. Genomförandebeslut Gasverket ExplN 2013-12-12, KF 2014-04-07. Genomförandebeslut Ångsbotten ExplN 2013-12-12, KF 2014-04-07. Genomförandebeslut Gasklocka 3 o 4 ExplN 2014-02-06.</p>	
<p>Gasklocka 3 och 4 (Hjorthagen)</p>	<p>Markanvisning av Gasklocka 3 och 4 har skett till en byggherre. Detaljplan som innebär att gasklocka 4 rivs och ersätts med ca 300 lägenheter i ett högt hus. Gasklocka 3 ska i möjligaste mån behållas och omvandlas till konsthall. Fastigheten ska nyupplåtas med bostadsrätt och även innehålla förskola och lokaler för t.ex. bageri, restaurang.</p>	<p>Markanvisning i ExplN 2009-05-14 Start PM detaljplan, SbN kvartal 4, 2009 Planarbetet fördröjt. Resultatet av en miljömedicinsk utredning har levererats i mars 2012. Revidering av planhandlingarna har påbörjats. Utställning av detaljplanen under november 2013. Genomförandebeslut i ExplN 2014-02-06. Genomförandebeslut togs i KF 2014-06-16. Osäkert beslutsläge då detaljplanen upphävdes av Mark- och Miljödomstolen 2015-06-17. Projektet försenas i vilket fall minst 6 månader. Staden har överklagat Mark- och Miljödomstolens beslut om att upphäva detaljplanen. Kompletterande underlag skall skickas in senast 2015-09-11.</p>	<p>Området är förorenat av gasproduktionen som pågått på platsen. Gasklocka 4 ska rivs och renas, gasklocka 3 ska renas och marken ska renas. Utgifterna för dessa aktiviteter är i dagsläget svåra att uppskatta. Framtagande av en miljömedicinsk utredning av utsläpp från Värtaverket har fördröjt planarbetet. Fortsatta arbeten med gestaltning kommer att bedrivas i dialog med länsstyrelsen för att skapa samsyn om anpassning till de kulturmiljövärden som bör skyddas inom Nationalstadsparken. Risk för ytterligare fördröjning och omfattande bearbetningar av husets utformning och gestaltning föreligger. Kostnader för rivning av Gasklocka 4 är flyttade till 2016 och övriga efterföljande arbeten såsom markrening, parker m.m är också förskjutna i tid.</p>
<p>Gasverket, befintliga byggnader (Hjorthagen)</p>	<p>Avveckling av Fortums verksamhet i gasverket pågår och ca 30 000 kvm befintliga industrilokaler överlämnas till staden. Befintliga byggnader ska fyllas med nya verksamheter, kommersiell och offentlig service. Gasverket ska vara ett lokalt centrum för</p>	<p>Merparten av gasverket är övertaget från Fortum och avtal om tider och former för övertagande för sista etappen är nu klart. Systemhandlingsprojektering pågår. Torget utanför Ropstens T-baneingång byggdes om 2013. Inbjudan till intressenter att ge idéer till</p>	<p>Marken innehåller anläggningar från tiden från gasproduktionen som kan fördyra saneringen.</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
	<p>Hjorthagen samtidigt som det vara ett besöksmål för hela Stockholmsområdet.</p>	<p>hur gasverket kan användas har gått ut och flera intressenter har lämnat förslag på verksamheter i området. Förslagen har utvärderats. Avtal om tidig markreservation är tecknat med JR Kvarterfastigheter för större delen av området. Markrening för västra delen pågår. Markanvisning för skola, förskola, idrottshall, scen och sopsugsterminal har genomförts. Parkrening för västra delen påbörjades 2013. Genomförandebeslut i ExplN dec 2013, KF 2014-04-07. Under 2014 pågick projektering och planarbete för den västra delen av området. Rivning och sanering av tegelgasklockorna samt renovering av skorsten pågår. Under 2015, september/oktober planeras markrening och ombyggnad av Gasverksvägen starta.</p>	
<p>Hjorthagen Västra</p>	<p>Detaljplan med ca 1 200 lägenheter i nio kvarter. Markanvisat till tio byggherrar. Ca 60 % hyresrätter och 40 % bostadsrätter. Två förskolor med totalt åtta avdelningar.</p>	<p>Detaljplanen antogs av KF i november 2009. Genomförandebeslut i ExplN mars 2010, i KF november 2010. Schakt och markrening påbörjades under hösten 2010 och färdigställdes juni 2011. Anläggningsarbeten för påldäck, gator och ledningar startade juni 2011 och planeras att färdigställas 2015. Bostadsproduktionen har startat i oktober 2012 och är indelad i fyra etapper med ett intervall om sex månader. Inflyttning planeras pågå under maj 2014 t.o.m. 2017. Finplaneringsentreprenad pågår. Hjorthagsparken planeras att byggas i två entreprenader under 2015-2018.</p>	<p>Det är stora ekonomiska osäkerheter i tiden. Förskjutningar i projektet.</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
Ängsbotten (Hjorthagen)	Planläggning av kvarter närmast Norra länken i södra delen av Hjorthagen, kv. Ängsbotten. Planläggningen omfattar ca 540 bostäder, kommersiella lokaler för bl.a. livsmedelsbutik, ny förbindelseväg från stadsdelen mot Lidingövägen - delvis förlagd på bro - samt eventuellt ny gång-/cykelbro över Värtabanan.	Byggnationen beräknas att påbörjas 2015 och fortgå till 2018. Markanvisning omfattande ca 460 lägenheter för studentbostäder, hyresrätter, 60 bostadsrätter samt en butikslokal i ExplN oktober 2011. Bostadsrätternas markanvisning sker genom anbudstävling. Minskad andel bostadsrätter till förmån för fler studentbostäder. Handlingsprogram för miljökravställning framtagen. Samråd har hållits 2012. Utställning under juni 2013. Genomförandebeslut i ExplN 2013-12-12, i KF 2014-04-07. Bostadsbyggnationen planeras att påbörjas tidigast i december 2015 och fortgå till 2018. Exploateringsavtal är tecknade med byggherrarna. Staden har startat produktion av gator.	Tidplan är lagd utifrån behovet av att förse Hjorthagen med nya VA-huvudledningar till Lidingövägen. Beroende av kommande utformning av Storängsvägen/Bobergsgata och läget för ledningsförläggningar kan investeringar komma att skjutas i tiden. Planarbetet fördröjt. Länsstyrelsen har dock dragit in planen för att granska dess förenlighet med riksintresse järnväg. Detaljplanen har överklagats. Detta leder till förskjutning. Förseningen av detaljplanen kommer att medföra senare produktionsstart för bostadsproduktionen. Staden startar dock byggnation av gator med stöd av bygglov på befintlig stadsplan. Detaljplanen är överprövad av länsstyrelsen avseende dess förenlighet med riksintresse järnväg och det finns stor risk för att detaljplanen behöver omarbetas. Förseningen av detaljplanen medför en stor försening av bostadsproduktionen vilket var planerat att starta augusti 2015. Staden bygger gator med stöd av bygglov på befintlig stadsplan.
Bobergs gata (Erik Dahlbergsgatan), Hjorthagen	Bobergs gata (Erik Dahlbergsgatan) blir huvudgata genom stadsutvecklingsområdet från Ängsbotten i sydväst till Ropsten i öst. Gatan förbereds för spårtrafik i blandtrafik. Anläggande under 2012-2017. Gatan anläggs etappvis. Allmänt trafikpåsläpp skedde under december 2014.	En systemhandling för första halvan av gatan och programhandling för den andra är klara. Del 1 har byggstartat under mars 2013, ca två månader försenat. Genomförandebeslut har godkänts av ExplN 15 december 2011 och av KF 2 april 2012. Slutbesiktning är utförd av etapp 1 Arbetsgator och ledningar. Entreprenaden har gått tekniskt bra, trots mängder av befintliga ledningar och betongkonstruktioner. Föroreningar i paritet med förväntat. Projektet har via beställning från	Byggstarten försenad vilket betyder att utgifterna förskjutits. Projektet har haft en del problem med befintliga anläggningar i mark, och osäkerheten (inga ledningsägare inom gamla "Fortumområdet") med ledningar i och ur drift, vilket kostat en del utredningstid.

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
		<p>Trafikverket monterat upp en trängselportal i linje med hus 22 ner mot Husarstigen. Trafikpåsläpp genomfördes 2014-12-01. Systemhandlingsprojektering för etapp 2 startades under Q2 2015.</p>	
<p>Norra 1, Hjorthagen</p>	<p>Detaljplan med ca 680 lägenheter i fyra kvarter. Markanvisat till 10 byggherrar. Ca 30 % hyresrätter 70 % bostadsrätter. Två förskolor med totalt sju avdelningar.</p>	<p>Markanvisningar godkända i GfN 2004-06-22. Planremiss och lägesredovisning i MN 2005-10-27. Första detaljplanen, Norra 1, antogs i KF november 2008. Inriktningsbeslut NDS, Genomförandebeslut Norra 1, 2009-03-19 i ExplN, 2009-09-07 i KF. Förberedande arbeten påbörjades 2005. Schakt och markrening för Norra 1, Kraftledningstunneln och ombyggnaden av Gasverksvägen, Fiskartorpsvägen har i stort sett avslutats. Byggstart för påldäck gator och ledningar skedde i oktober 2010. Byggandet av bostäderna startade i maj 2011, första inflyttning skedde i oktober 2012. Större delen av Norra 1 inflyttat under 2013. Sista inflyttning skedde under kvartal 1 2014. Under 2013-2015 pågår finplaneringsarbeten av gator och parker. 2014 byggs broar och gångvägar i Fisksjöäng. Den fällbara Husarviksbron byggs inte förrän 2014-2015, eftersom tillstånd är överklagat. Nu är etappens samtliga 680 lägenheter inflyttade. Strandparken och Fågelhundsgatan blir klart i slutet av december. Resterande finplanering färdigställs i juni 2015, med undantag för viss trädplantering som utförs i nov-dec 2015 och 2016.</p>	<p>Utgifterna för markrening är alltid svåra att uppskatta. Hittills har dock en mindre mängd förorenat material än förväntat behövs köras bort på deponi. En stor andel av massorna har kunna återanvändas inom området vilket är en stor miljövinst. Detaljplanen överklagades till regeringsrätten som avtog överklagan i februari 2011. Överklagandet har medfört att tidplanen/utgifterna har förskjutits. Anmälan om arbeten i vatten och strandskydd till Länsstyrelsen avseende bryggor i Husarviken och broar över Husarviken överklagades men överklagan avstogs av miljödomstolen för bryggor och de mindre broarna. För Husarviksbron längre ut mot Värtan har ärendet har skickats tillbaka till Länsstyrelsen från Miljödomstolen. Starttiden för den fällbara bron är osäker. Utgifterna för Husarviksbron har skjutits framåt till 2015. Mindre föroreningar än väntat vid Fisksjöäng. En stor del utgifter för finplanering har skjutits fram till 2016.</p>
<p>Norra 2, Hjorthagen</p>	<p>Detaljplan för ca 570 lägenheter i fyra kvarter. Markanvisningsavtal tecknat med sju byggherrar.</p>	<p>Markanvisning i ExplN 2009-12-17. Start PM antagen i SbN 2010-02-04.</p>	<p>Risk för förskjutning av byggstart p.g.a. förskjutna byggstartar i kvarteren Norra 1 och Västra. Senarelagd</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
		<p>Detaljplanearbete påbörjat 2010-02-15 Plansamråd kvartal 2, 2011 Utställning detaljplan kvartal 1, 2012 Genomförandebeslut i ExplN 2012-03-15, 2012-06-11 i KF. Antagande av detaljplan i KF 2012-09-24. Detaljplanen överklagad. Marksanering avslutad i februari 2014. Byggstart av arbetsgator under kvartal 1 2014 har nu påbörjats. Byggstartades med byggherrar september 2014, respektive januari 2015. Bostadsproduktion pågår i alla kvarter, 8 byggherrar, första inflyttningar planerade i mars 2016.</p>	<p>byggstart gör att grundläggningsbidraget betalas ut under 2015.</p> <p>Utgifterna för markrening har ökat på grund av ökade schaktvolymmer. Utgifterna för kontroll av föroreningar har också ökat. Totalt sett är det ändå en minskning av utgifterna. Förskjutningar i tidplanen.</p>
Profästet (Hjorthagen)	<p>Utbyggnadsetapp av bostäder i Hjorthagen, Norra Djurgårdsstaden. Planerat antal bostäder är 566 vara 240 upplåts med hyresrätt och 326 med bostadsrätt. Två förskolor med vardera 4 avdelningar, 2 grupper om 6 omsorgslägenheter samt butikslokaler i gatuplan mot områdets huvudgata. I etappen ingår två parker, förlängning av Strandparken samt "Båthusparken" gränsande till etappen Norra 2.</p>	<p>Markanvisningsbeslut i ExplN 27 september 2012. Start-PM taget i Stadsbyggnadsnämnden 2013-01-17. Programarbete med utsedda byggherrar påbörjades kvartal 1 2013. Markanvisning för plusenergihus har skett i september 2014. Genomförandebeslut i ExplN togs 19 februari 2015, i KF den 25 maj 2015. Markrening och upphandling av arbetsgator och ledningar pågår.</p>	<p>Programarbetet något försenat. Diskussioner med byggherre pågår vilket kan komma att påverka tidplan m.m.</p>
Sopsug Hjorthagen	<p>Inom Hjorthagen ska en ny stationär sopsugsanläggning för 6 000 ny bostäder anläggas. Anläggningen projekteras och byggs ut successivt med ledningar i allmän gata och en terminal i ett bergtrum i Gasverket. Den är driftsatt och har en tillfällig terminal.</p>	<p>Genomförandebeslut i ExplN mars 2010, i KF november 2010. Anläggningsarbete för etapp Norra 1 har färdigställts. En provisorisk terminal har tagits i drift. Under 2013 har också sopsugsrör för etapp Västra lagts. Planering och projektering sker också för sopsugspapperskorgar i parker och vid gator. Planeringen för permanent terminal pågår. Inrättandet av en gemensamhetsanläggning har tidigare planerats men är nu avbruten. Förrättningen är senarelagd. Detaljplanen för sopsugsterminalen i ett bergtrum i</p>	<p>Förskjutning i tid för hela utbyggnadsområdet bland annat p.g.a. överklagandet av detaljplanerna. Projektet är igång och omfattningen har ökat då Ångsbotten kommit till. Utgifterna kan komma att öka eller minska p.g.a. osäkerheten i konjunkturen men även p.g.a. av ändringar i anläggningens utförande då projekteringen och utbyggnaden kommer att pågå under flera år. Anläggningen har handlats upp av projektet (ExplK) och inrättandet av en gemensamhetsanläggning förbereds. En del anläggningsrisker vid sprängning nära gamla naftalagren har hanterats vilket lett till förseningar.</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
		<p>Gasverksområdet är klar för antagande i SbN. Detaljplanen vann laga kraft i oktober 2014. Produktion påbörjades kvartal 1 2015. Inrättandet av en gemensamhetsanläggning är senarelagd till 2016-2017 då förutsättningarna är mer klara - den permanenta terminalen är klar och planeringen av området kommit längre. Den permanenta terminalen beräknas vara klar och ats i drift första halvåret 2016. Inrättandet av gemensamhetsanläggning kan återupptas under andra halvan av 2016</p>	
<p>Värtapiren (Värtahamnsområdet)</p>	<p>Projektet omfattar utfyllnad av Värtapiren och Värtabassängen med massor. Ungefär 85 000 kvm mark tillskapas. Nya kajer kommer att anläggas utmed utfyllnaden. En ny terminalbyggnad kommer att byggas på piren. I projektet ingår även den vägsträcka som förbinder Värtapiren med Norra Länken - Hamnpåfarten. Den ansluter till den påfart till Norra Länken som Trafikverket bygger under Lidingövägen.</p>	<p>Inriktningsbeslut i KF juni 2008. Detaljplanen antogs i KF 19 oktober 2009 och har vunnit laga kraft under hösten 2010. ExplN och Stockholms Hamn AB:s styrelse godkände genomförandebeslutet för Värtapiren den 17 december 2009. Reviderat genomförandebeslut i ExplN den 19 april 2012, i KF 28 maj 2012. Den 19 juni 2013 togs första spadtaget för pirutbyggnaden. Pålningsarbeten kom igång hösten 2013. Byggstart för terminalbyggnad m.m. har påbörjats under 2015.</p>	<p>Utfyllnaden av Värtapiren är beroende på erhållande av miljötillstånd för vattenverksamhet och att ny detaljplan vinner laga kraft. Projektet innehåller gator som angör piren och som tidigare låg inom projektet Valparaiso. Den 16 februari 2010 beslutade miljödomstolen att avslå Stockholm Hamns ansökan om att bygga en ny Värtapir. I april 2011 kom dom från Miljööverdomstolen som godkänner byggandet. Projektet överklagades till HD. Miljööverdomstolens dom har nu vunnit laga kraft då HD ej medgett prövningstillstånd. Beslutet har inneburit en försening av hela projektet på ca två år med förskjutningar av utgifterna som följd. Entreprenaden för pir och kaj överklagades under hösten 2012 till förvaltningsrätten och sen vidare till kammarrätten vilket kraftigt har försenat projektet. Besked kom i slutet på dec 2012 från den överklagande parten att de inte väljer att gå vidare med överklagan. Det råder osäkerheter kring utformningen av hamnpåfarten vilket har lett till att tidplanen förskjutits. Projektet räknar dock inte med någon total förskjutning då etapper kan samordnas.</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
Nordvästra Kungsholmen	Området utgör ett av stadens stora utvecklingsområden och omfattar en utbyggnad av bostäder, arbetsplatser, parker, gator m.m. samt sanering av mark. Totalt tillkommer ca 5 200 lägenheter och ca 300 000 kvm arbetsplatser.	År: 2004-2020	Osäkerheter finns i beslut som tas både hos stadens egna instanser samt övriga myndigheter. Detta kan skapa förskjutningar i budgeten för respektive projekt. Osäkerheterna förklaras mer i detalj per projekt nedan.
Krillans krog	Rivning av gammalt hotell och nybyggnad av 180 lägenheter och en förskola. Anläggande av en gata samt upprustning av park och befintliga gator	Genomförandebeslut i ExplN 2012-12-12. I KF 2013-03-04. Detaljplan godkänd i stadsbyggnadsnämnden 2012-01-17 och antagen i KF 2013-02-18. Stadens gatuarbeten beräknas påbörjas tidigast våren 2016. Detaljplanen har överklagats av och nu upphävts av länsstyrelsen. Ny detaljplan kommer att tas fram. Mycket osäkert när detaljplanen vinner laga kraft. Tidplanen är nu osäker och allt har skjutits fram.	Mycket osäkert när detaljplanen vinner laga kraft. Tidplanen är nu mycket osäker och allt har skjutits fram. P.g.a. Länsstyrelsens återkallande av planen kommer utgifterna för år 2015 att bli lägre än budgeterat.
Övriga stora projekt			
Albano	I Albano, beläget inom Nationalstadsparken, vill Akademiska Hus bygga Campus med cirka 100 000 kvm högskolelokaler och Svenska Bostäder ca 50 000 kvm eller ca 1 000 student- och forskarbostäder (etapp 1). För bostäderna avser staden förvärva mark inom Norra Djurgården 1:1 av Djurgårdsförvaltningen. I tidigare skede har detaljplan för ca 130 studentlägenheter inom en mindre del av Albano antagits och vunnit laga kraft sommaren 2009 efter överklagande. Svenska Bostäder har fått markanvisning för att i en senare etapp uppföra ytterligare ca 400 student- och forskarbostäder.	Start-PM för programarbete inom Albano godkändes av SbN 2009-02-12. Programsamråd har genomförts. Staden förvärvade 2008 Norra Djurgården 1:9 (Teknikhöjden) i norra Albano. ExplN godkände 2009-05-14 markanvisning till Svenska Bostäder för utökning från 130 till ca 200 student- och forskarbostäder inom Albano i nytt läge. Samtidigt godkändes markanvisning för Svenska Bostäder inom Teknikhöjden (Etapp 2). Ändrad markanvisning samt inriktningsbeslut togs i ExplN mars 2012 med totalt 600 studentlägenheter. Detaljplanen ställdes ut under våren 2012 och ytterligare en gång under sommaren 2012. Detaljplanen upphävdes i maj	För programarbetet krävs medverkan av trafikkontoret i utredning om infrastrukturen runt Albano för att knyta samman Universitetet, KTH och KI. I översiktsplanen anges Albano som stadsutvecklingsområde p.g.a. sitt läge mellan de tre högskoleområdena. Området ligger inom Nationalstadsparken - Vetenskapsstaden, vilket innebär att universitetslokaler i första hand ska byggas medan möjligheten att bygga bostäder begränsas. Risk finns att bostäder inte godkänns. Svenska Bostäder föreslår att student- och forskarbostäder blandas. Staden är positiv till detta. Kvarvarande arrende i området kan komma att påverka tidplanen för utbyggnad. Svenska Bostäders förvärv av mark av staden har skjutits ett år framåt till 2015 p.g.a. att detaljplanen är

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
		<p>2014 av mark- och miljödomstolen. Staden har överklagat beslutet till mark- och miljööverdomstolen. Byggstart planeras till senhösten 2015.</p>	<p>överklagad till ytterligare en instans. Därav kraftig förskjutning av utgifter.</p>
<p>Annedal, Mariehäll</p>	<p>Totalt omfattar Annedal sju detaljplaner om 1 850 bostäder varav 250 på privat mark. Sju detaljplaner av totalt åtta är laga kraftvunna per oktober 2012. Projektet innefattar också ny skola, ett antal förskoleavdelningar och nya parker m.m.</p>	<p>En arkitektävling har genomförts under hösten 2003. Vinnare blev Erskine & Tovatt. Programsamråd inleddes i april 2005. Markanvisningar skedde under 2005 till 19 byggherrar. Genomförandebeslut för utbyggnaden av Annedal togs i ExplN 2007-02-15 och i KF 2007-05-07. Evakuering av befintliga verksamheter har skett successivt fr.o.m. april 2007. Rivning av befintlig bebyggelse samt mindre konstruktioner gjordes under våren 2008. Etapp 1A: Omhändertagande av förorenade massor, grovterrassering, utbyggnad av arbetsgator m.m. påbörjades under sommaren 2008. Slutbesiktning av etappen skedde i januari 2010. Byggstart av totalt ca 500 lägenheter har skett. Etapp 1B: Ombyggnad ramper till Ulvsundavägen m.m. startade november 2008. Slutbesiktning i december 2009. Lönnebergsparken och Å-parken slutbesiktigade och klara 2010, etapp 2A pågår t.o.m. vintern 2011. Byggstart för bostäder har skett under 2010. Byggstart för etapp 2B samt en bullerskärmsentreprenad startade under kvartal 1, 2011. Ett reviderat genomförandebeslut togs i ExplN 2011-06-16, i KF 2011-10-17. Första inflyttning i området var den 16 februari</p>	<p>Avvikelsen mellan projektbudget och projektprognoz beror till stor del på att de första etapperna för Annedal handlades upp i högkonjunktur samt att marksaneringen kostat mer än förväntat på grund av mycket ej återanvändbara massor. Grundläggning för gator m.m. har också varit betydligt svårare än förväntat och detta verkar vara fallet för kommande etapper också. Under 2012 hölls en bostadsutställning mellan 16-26 augusti i regi av Stockholms Byggmästareförening, Sundbybergs Stad och Stockholm stad. Den sista detaljplanen för Annedal upphävdes delvis av Mark- och miljööverdomstolen i augusti 2013. Domen kan medföra konsekvenser för projektets budget. Ombyggnad av Bällstavägen ingår i projektet. Indikationer finns på markföroreningar under vägen, vilket kan medföra kostnader som är svåra att uppskatta. Staden har även byggt ut en sopsugsanläggning som ska överlåtas till en samfällighet.</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
		<p>2011. Inflyttning i etapp 2 B pågår. Per augusti är ca 1900 lägenheter inflyttade. Projektering av framtida gata och park inom Linaberg är klar. Den av staden utbyggda sopsuganläggningen har överlåtits under 2015 och anläggningen förvaltas nu av en samfällighet.</p>	
<p>Axelsberg - Örnberg, Hägersten</p>	<p>Ca 850 lägenheter kommer att byggas på överdäckningen av Axelsbergs tunnelbanestation och längs Selmedalsvägen och Hägerstenvägen i kv. Oväder. Ca 100 lägenheter byggs i Örnbergs arbetsområde och vid tunnelbanan/centrum.</p>	<p>Markanvisning samt programbeslut 2000-05-23. Remissvar program 2002-08-20. Principöverenskommelse för överdäckningar av Axelsberg m.m. samt genomförandebeslut för Kv. Oväder togs i MN 2006-05-23. Kv. Oväder (200 lägenheter) har påbörjats 2008 (gatuarbeten) och färdigställda 2011. Genomförandebeslut för projektet Axelsberg planeras fattas i KF under 2016. Första byggstart planeras ske tidigast 2018. Detaljplanen för Örnberg (Albatrossen) har vunnit laga kraft. Genomförandebeslut för projektet Örnberg planeras fattas i ExplN 2016. Första byggstart planeras ske tidigast 2018. Omarbetning av delar av projektets centrumdel samt kv. Fader Bergström pågår. Nytt plansamråd sker förmodligen i början på 2016.</p> <p>År 2008-2018</p>	<p>På grund av stora utgifter för överdäckning är stora delar av projektet mycket osäkert. Tidsförskjutningar p.g.a. omfattande utredningar tillsammans med SL och byggherrar.</p>
<p>Brevlådan</p>	<p>Projektet ligger utmed Grycksbovägen och Enskedevägen i Svedmyra. Projektet innehåller cirka 280 lägenheter där JM ska bygga cirka 160 bostadsrätter och Familjebostäder 120 hyresrätter. SISAB har en befintlig förskola på fastigheten Reket 1, förskolan kommer att omlokaliseras inom planområdet. Befintlig rondell ska byggas om från 5 armar till 4 armar. Detta görs genom att Selebovägen flyttas.</p>	<p>Detaljplanen har blivit godkänd i SbN i maj 2013. Genomförandebeslut i ExplN 2013-06-13. I KF 2013-11-04. Byggstartades i september 2014. Genomförandebeslut ska revideras. Investeringen för park och grönskompensation har däremot tidigare lagts från 2016 till 2015, i planeringen. Investeringen på park fördelas över 2015-16.</p>	<p>En stor utgift i projektet är de ledningsomläggningar som behöver göras för att möjliggöra projektet. Efter ytterligare geotekniska undersökningar kan utgifterna komma att öka i projektet på grund av sprängkostnader och hantering av miljöfarliga massor.</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
Bromma Blocks (stormarknadsområde)	Bromma Blocks är ett befintligt handelsområde beläget intill Bromma Flygplats och utgörs idag av gamla hangarbyggnader. En ny detaljplan har upprättats som möjliggör en utveckling av handelsområdet söderut innehållande dagligvaru- och detaljhandel. Genom det nya handelsområdet möjliggörs även utbyggnaden av tvärspårvägen mot Kista. Byggherrar är KF Fastigheter och Fastighets AB Bromma Center Södra. Staden har åtagit sig att bygga om Flygplatsinfarten som i detaljplanen gjorts till allmän gata samt att anlägga en vägbro, s.k. fly-over, över Ulvsundavägen. Staden ska också då tvärbanan byggs och strukturen i stadsutvecklingsområdet i Ulvsunda industriområde klargörs anlägga en gång- och cykelförbindelse från Bromma Blocks till det nya bostadsområdet.	Avtal med byggherrar och Storstockholms Lokaltrafik samt genomförandebeslut godkändes i ExplN 2009-06-11. Samma dag godkände SöN detaljplanen. Detaljplanen och genomförandebeslutet m.m. antaget i KF 2009-11-30. Projektering av stadens anläggningar är slutförda. Möjlig byggstart för stadens anläggningar (Fly-over och Flygplatsinfarten) har tidigare varit beräknad till 2015. Det ser ut att förskjutas rejält och tidpunkten är osäker. Byggtiden beräknas till 2 år. Byggstarten har förskjutits ca ett år jämfört med genomförandebeslutet, vilket har medfört att projekteringsutgifter m.m. förskjutits.	Byggstarten har förskjutits ca ett år jämfört med genomförandebeslutet, vilket har medfört att projekteringsutgifter m.m. förskjutits. Byggstart för stadens arbeten är osäkra då dessa ska samordnas med exploatörernas. Risk för att stadens intäkter från tomträttsavgälder minskar då exploatörerna väljer att bygga ut mindre än planerat. Projektnettot förblir dock positivt.
Nybohovsbacken	Staden ska sälja mark till Besqab AB som bygger bostadsrätter längs Nybohovsbacken. Stockholmshem bygger hyresrätter på befintlig och blivande tomträtt längs Nybohovsbacken. Staden ska bygga om Nybohovsbacken samt bygga en ny kvartersgata som leder ner till en ny förskola som SISAB bygger. Kvartersgatan byggs och bekostas av staden. Staden bygger också en ny park i anslutning till de nya bostäderna. Några av husen byggs ovanför tunnelbanan samt bergbanan, dock ej inom skyddszonen för dessa anläggningar.	Inriktningsbeslut togs 2008- 01-24. Detaljplanen vann laga kraft under 2013. Genomförandebeslut togs i exploateringsnämnden 13:e mars-2014, KF godkände genomförandebeslut och försäljning, 16 juni-2014. Markförsäljning, betalning inkom mars 2015 Stadens byggnation startar september 2014 och beräknas pågå under ca 5 år.	Byggnation i närhet av tunnelbana och bergbana kan komma att påverka tidplanen. Markföreningar har påträffats och är under utredning. Detta kan medföra kostnader för transport och deponi. Stor vattenledning som ej får driftstöras vid förskolan som ska byggas samt omfattande ledningsomläggningar i Nybohovsbacken.
Rosenlundsparken	Ca 200 lägenheter varav 80 bostadsrätter ska säljas till JM för ca 160 mnkr och resterande som tomträtt till Stockholmshem med 5 avdelningar förskola. Investeringar i väg med stora	Genomförandebeslut i ExplN 2014-04-10, i KF 2014-06-16.	Ökade kostnader för ledningsflyttar. Utgiften för nedstängning av den ena förskolan på ca 2 mnkr samt evakuering av den andre för ca 0,5 mnkr.

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
	ledningsflyttar och park om ca 75 Mnr. Evakuering av en förskola och nedstängning av en annan förskola.		
Skogsstjärnan	90 hyresrätter genom Svenska Bostäder, 125 bostadsrätter genom Ikano. En ny lokalgata anläggs av exploateringsnämnden parallellt med Lövstavägen för angöring av det nya bostadsområdet. Bostadsområdet byggs parallellt med Lövstavägen. Staden bygger om Lövstavägen till en s.k. stadsgata med kantsten och trädplantering.	Inriktningsbeslutet togs i januari 2008 om 45 mnkr. Genomförandebeslut om 55 mnkr godkändes i ExplN juni 2014. KS 1 okt 2014. Beslut antogs i KF i november 2014. Detaljplanen överklagades men vann nu laga kraft 1 maj 2015. Byggstart september 2015.	Projektet har blivit ett stort projekt. De största utgifterna beror av ombyggnad av Lövstavägen och nyanläggning av en parallell lokalgata. Projektet har fått ökade kostnader för trottoar och kantstensparkering på allmän plats (tidigare kvartersmark) samt inlösen av byggnad inom arrendeområdet. Tidsfaktorn 7 år medför även högre entreprenadkostnader. Kostnadsanalys av FU indikerar att entreprenaden blir mycket dyrare än tidigare kostnadsanalyser. Ökade kostnader beror av: Sämre grund ger ökade grundläggningskostnader för ledningar, särtaxa SVAB ökar anslutningsavgift, tillkommande ledningsflytt, ett större elledningsstråk behöver flyttas, ej tidigare känd och en ytterligare vattenledning.
Slussen	Projektet Slussen omfattar rivning och nyanläggning av trafikapparaten mellan Gamla Stan och Södermalm. Till detta ska kopplas en ny bussterminal för Nacka- och Värmdöbussarna. Det nya Slussen ska bli en mötesplats där ytor för handel och kultur byggs upp med den kollektiva knutpunkten som nav. I projektet ingår också att bygga ytterligare kanaler mellan Mälaren och Saltsjön för att kunna tappa mer vatten från Mälaren. Vissa delar av konstruktionerna tål inte längre tung trafik. Trafiknämnden bekostar årligen temporära förstärknings- och säkerhetsåtgärder för 10-15 mnkr.	Reviderat genomförandebeslut godkändes i Exploateringsnämnden 2015-06-11, omfattande investeringsutgifter om 12 100 mnkr och investeringsinkomster om 2 200 mnkr. Beslutet skall även förankras i Kommunfullmäktige till hösten. Historik: Programsamarbete enl. Miljöbalken hölls under hösten 2007. Beslut om nybyggnadsinriktning togs i SbN december 2007. Reviderat inriktningsbeslut om totalt 115 mnkr togs i ExplN december 2008 och i KF maj 2009.	

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
		<p>Genomförandebeslut togs i ExplN februari 2010 och i KF juni 2010. Beslut om utformning och fortsatt arbete togs i maj 2009. Plansamråd har hållits under kvartal 1, 2010.</p> <p>Planen antagen i stadsbyggnadsnämnden 29 september 2011. I KF 12 december 2011. Ansökan för miljödom inlämnades i mars 2012. Miljödom väntas 2014.</p> <p>Detaljplanen för bussterminal i Katarinaberget antagen i KF juni 2012. Den 6/12 2013 upphävde Mark- och miljödomstolen detaljplanen på formella grunder. Staden har överklagat och begärt prövningstillstånd i mark- och miljö- överdomstolen. Stockholms stad överklagade i december 2012 Mark- och miljödomstolens beslut om att upphäva detaljplanen för Slussen. I september 2013 fastställde Mark- och miljööverdomstolen detaljplanen för Slussen. Domen går inte att överklaga. Under oktober och november 2013 har huvudförhandling i Mark- och miljödomstolen avseende tillståndsansökan för vattenverksamhet genomförts. Den 13/2 2014 meddelade mark- och miljödomstolen att staden får ett samlat tillstånd för alla de arbeten man sökt tillstånd för. Arbeten avseende bussterminalen villkoras av att detaljplanen för bussterminalen vinner laga kraft. Domen måste vinna laga kraft innan staden kan påbörja de tillståndspliktiga arbetena. Domen har överklagats och ligger hos Mark- och miljööverdomstolen där huvudförhandling skulle ske under november 2014. Detaljplanen upphävdes på formella grunder den 6 december</p>	

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
		<p>2013 av Mark- och miljödomstolen, 31 mars 2014 fastställde Mark- och miljööverdomstolen domen. Staden avser påbörja en ny planprocess för en detaljplan för en bussterminal i Katarinaberget. Förberedande arbeten i form av främst ledningsomläggningar har handlats upp och arbete pågår sedan våren 2013. Enbart arbeten som ryms inom gällande detaljplan utförs. I februari 2013 godkände trafik- och renhållningsnämnden och exploateringsnämnden kontorens redovisning av trafikplaneringen under byggtiden. Miljödom för de tillståndspliktiga arbetena har ännu ej vunnit laga kraft. Beslut om ev prövningstillstånd i Högsta Domstolen förväntas under sommaren.</p> <p>Beslut rev genomförande i KF hösten 2015.</p> <p>Arbetet med ny detaljplan för bussterminal i Katarinaberget påbörjat.</p> <p>Byggstart för arbeten som behöver miljödom planeras till sommaren 2016.</p> <p>Färdigställandetidpunkt för trafikaneläggningen uppskattas till 2025.</p> <p>I oktober 2014 lämnades en lägesredovisning för projektet. I november 2014 påbörjade kommunstyrelsen en genomlysning av projektet som blev klar i januari 2015.</p>	

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
Telefonplan, Midsommarkransen/ Västberga	Detaljplaneprogrammet från november 2004 inkluderar ca 2 000 bostäder och 70 000 kvm arbetsplatser. Planläggningen sker i ca 15 olika detaljplaner. Genomförandebeslut för de olika delprojekten fattas löpande. Den nya exploateringen orsakar en ökad trafikbelastning varför områdets gatunät rustas upp i sju etapper. Staden och övriga fastighetsägare marknadsför Telefonplansområdet som ett centrum för verksamheter och institutioner knutna till design.	Genomförandebeslut för gatuupprustningen omfattande ca 50 mnkr har fattats. De första fyra etapperna av gatuupprustningen är klara. Sju detaljplaner med sammanlagt ca 1 550 lägenheter i ny- och ombyggnation har antagits och vunnit laga kraft. Ca 1 350 av dessa är färdigställda och för ca 200 har markarbeten eller motsvarande startats. Resterande bostadsetapper, ca 700 lägenheter, har beräknade byggstartar fram till år 2016. Utbyggnaden av nya kontor har inte påbörjats. År: 2005-2020	Förskjutningar i projektet med ökade utgifter som följd. På grund av att lägenhetsstorlekarna minskat och att planerade kontor ersatts av bostäder så har antalet bostäder ökat jämfört med vad som redovisades i programmet.
Årstadal, Liljeholmen	En ny stadsdel med ca 4 000 lägenheter och ca 100 000 kvm kontor håller på att växa fram i det gamla industriområdet Årstadal. Ett programförslag för området togs fram 2001.	Program för ombyggnad av Södertäljevägen togs fram 2004. KF har godkänt två markförvärv. GfN godkände 2003-04-22 ett genomförandebeslut avseende nybyggnad av park och en ny gångväg samt ombyggnad av delar av Sjöviksbacken för 19 mnkr. 2005-04-18 godkände KF genomförandet av exploateringen omfattande investeringar om 348,4 mnkr. De första etapperna av utbyggnaden ligger till stora delar på privat mark. Successivt har stadens mark ianspråktagits och då har också de stora investeringarna för staden påbörjats. Stora delar av stadens mark har varit upplåten med tomträtt för industri. Större åtgärder på stadens mark påbörjades 2003. Under 2007-2010 har stadens största entreprenader inom området pågått. Genomförande 2001-2020.	I genomförandebeslutet ingår att bygga om korsningen mellan Södertäljevägen och Hägerstensvägen till en cirkulationsplats. Mycket talar för att denna ombyggnad inte kommer att genomföras, inom projektet. Orsaken till det är att denna ombyggnad inte längre bedöms som helt nödvändig för att klara trafikkapaciteterna i Årstadal. Detta därför att flera av de kvarter som var tänkta som kontorsarbetsplatser i stället har byggts som bostäder, vilka har betydligt lägre trafikstringstal. Ombyggnaden skulle även omöjliggöra en framtida nedgrävning av den genomgående trafiken. En större ombyggnad av Södertäljevägen, med en eventuell nedgrävning av de genomgående körfälten, kommer att utredas närmare. För detta finns ett eget projekt (Södertäljevägen).
Årstastråket	Detaljplaneprogram för ca 2 000 nya lägenheter i Årstastråket färdigställdes 2005. Ett mindre antal	GfN anvisade 2001-04-03 mark för ca 1 000 lägenheter till JM, SBC och Familjebostäder.	Ett omfattande arbete med riskbearbetning genomfördes under hösten 2010 av ExplK och TK. Nu råder

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
	<p>lägenheter har genomförts som mindre projekt de senaste åren. Återstår ca 1 900 lägenheter varav 1 100 är markanvisade samt ca 250 lägenheter på privatmark eller mark upplåten med tomträtt, i ett bebyggelsestråk längs Bolidenvägen, Johanneshovsvägen och längs tvärbanan mellan hållplats Linde och Valla Torg.</p>	<p>JM har även markanvisning på 100 lägenheter utmed Bolidenvägen. SbN godkände programförslaget våren 2005. KF godkände 2005-03-07 avtal med Fortum om tunnelförläggning av berörda kraftledningar. Detaljplanearbete påbörjat för en första etapp om ca 400 lägenheter. Samråd har hållits i mars 2010. Utställning under juli-augusti 2011. Inriktningsbeslut för hela Årstastråket togs i ExplN 17 juni 2010, i KF, 7 feb 2011. Genomförandebeslut för etapp 1 i ExplN mars 2012, i KF juni 2012. Detaljplan för etapp 1, som antogs i SbN 2012-12-13 och överklagades, vann laga kraft 2013-12-06. Årstastråket etapp 1 byggstartade kvartal 2 2014. Årstastråket etapp 2 och 3 väntar reviderat inriktningsbeslut kvartal 4 2015. Genomförande år: 2012-2017</p>	<p>samstämmighet om projektets fortsättning enligt ursprungligt förslag. Tvärbanan rustas upp. Byggstarten för etapp 1 var anpassat till avstängningen av tvärbanan under sommaren 2014. Sammanlagt antal lägenheter som kommer finnas i etapp 1-3 är 2 800 stycken.</p>
Älvsjö Centrum	<p>Förnyelse väster om järnvägen med 700 lägenheter, hotell, butiker och buss- och spårvägsterminal m.m. Planering med Banverket och SL för att skapa ett resecentrum</p>	<p>Programarbete avslutat. Trafikanalyser och utredningar för resecentrum genomförda. Projektering klar mars 2009. Detaljplan och genomförandebeslut i ExplN 2009-12-17, i KF 2010-03-29. Byggstartades september 2010. Resecentrum byggdes klart 2013 och utbyggnaden av gator och torg som påbörjades 2010 fortsätter till 2017. Under 2015 har hotell byggstartas och bostäder byggstartar vid årsskiftet 2015-16. Utbyggnad under 2010-2017.</p>	<p>Förseningar på ca 1 år p.g.a. krav från Länsstyrelsen.</p>
PLANERINGSPROJEKT ÖVER 50 MNKR			
Hammarby Sjöstad	<p>Projektet omfattar ett 20-tal detaljplaneområden och sträcker sig över en utbyggnadsperiod</p>		

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
	om 20 år.		
Nordöstra Hammarby Sjöstad.	Bostadsexploatering för ca 1 200 - 1 400 lägenheter. Ersätter fr.o.m. 2007 Henriksdalshamnen 2 och Danvikstorg. Projektet Henriksdals reningsverk ingår fr.o.m. 2007 i Henriksdalshamnen 1 och i Nordöstra Hammarby Sjöstad. Ombyggnad av Stockholm Vatten AB:s reningsverk som främst föranleds av Danvikslösenprojektet.	Inriktningsbeslut är fattat av KF 2007-05-07. Utredning av områdets förutsättningar slutfördes 2007. Byggnation år: 2014-2020	Bostadsutbyggnaden i Nordöstra Sjöstaden är direkt beroende av infrastrukturprojektet Danvikslösen. Beroende på Saltsjöbanans läge genom Henriksdalsberget går det inte att komma vidare med undantag av de ca 200 lägenheter som planeras i Lugnet III (se nedan).
Järvalyftet	Kommunfullmäktige gav 2007 kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra ett särskilt program avseende södra och norra Järvafältet, det s.k. Järvalyftet. Vision Järva 2030 har tagits fram inom ramen för Järvalyftet. Inom Järvalyftets ram, exklusive Kista, beräknas i dagsläget ca 1 500-2 000 lägenheter och ca 10 000 kvm lokaler att kunna byggas. Av dessa tänkbara lägenheter finns inriktnings- eller genomförandebeslut för ca 600 lägenheter.	Förslaget har remissbehandlats under hösten 2008. Kommunfullmäktige godkände förslaget 2009-04-20. Nästa steg blir att berörda nämnder och bolag ska genomföra delar av förslaget till Vision Järva 2030.	Olika delprojekt inom Järvalyftet presenteras mer i detalj nedan.
Rinkeby Allé	Ombyggnad av Rinkeby Allé samt anslutande gator och gångvägar. Den trafikseparerade gatan byggs om till en stadsgata.	Utredningsbeslut i exploateringsnämnden 2010-11-18 om 3 mnkr. Inriktningsbeslut för ombyggnad av Rinkeby Allé beslutades i ExplN den 29 september 2011. Samtidigt lämnades markanvisning till Svenska Bostäder 70 lägenheter samt planbeställning. Strukturplan för Rinkeby Allé är godkänd av SbN maj 2013 och i KF 4 november 2013. Tre detaljplaner påbörjades 2014: 1 Rinkeby Allé med Svenska Bostäders nybyggnad och ombyggnad mot gatan m.m. Start-PM 26 mars 2014. Klar 2015 kvartal 3. 2 Rinkebysvängen med Svenska Bostäders nybyggnad och ombyggnad mot gatan.	Ca 250 lägenheter kan byggas i närheten inom en tioårsperiod. Hela ombyggnaden är mycket komplex. Det finns frågor att lösa inom projektet då många intressenter berörs påtagligt av ombyggnaden. Projektet kan komma att utökas. Finansieringen är inte löst ännu. Alternativt sker en fördelning av gatukostnader mellan fastighetsägarna Stockholm exploateringsnämnden, Svenska Bostäder och Familjebostäder alt ger stadshuset exploateringsnämnden i uppdrag att genomföra gatuombyggnaden och genom särskilda integrationsmedel får projektet gå med förlust.

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
		<p>Blir förmodligen klart i slutet på 2015. 3 Micasa nya område. Markanvisning till Micasa har skett under våren 2014. Vårdboende flyttas till denna anläggning från Kvarnberget 2. Först när Micasa börjat bygga kan Familjebostäder börja planera för Kvarnberget 2. Markanvisning för ytterligare 70 lägenheter till Svenska Bostäder jan/feb 2014 Byggstart 2016. Detaljplanen kommer troligen att vara på samråd september oktober 2015. Planen förväntas bli klar våren 2016. Genomförandebeslutet kommer något senare i höst. Trepartsavtal skall tecknas om gatukostnadsersättning baserat på byggrätter i plan för Svenska Bostäders nya byggrätter. Avvaktar uppgifter från Svenska Bostäder om fördelning och förekomst av nya byggrätter.</p> <p>Ombyggnaden kommer att omfatta Rinkebyplan.</p>	
Tenstaterassen	<p>KF beslutade oktober 2003 att två överdäckningar ska byggas över E18 och att dessa ska utformas för bebyggelse. Byggprojektet ingår i stadens satsningar på Järnafältet och innebär att ca 250 lägenheter byggs intill tunnel över E18. Kontakten till Järnafältet för boende i stadsdelarna kommer att förbättras genom överdäckningen. Staden bygger offentliga stråk och platser intill överdäckningen över E18 och anlägger vägar till fältet. Trafikverket bygger överdäckningarna med hjälp av stadens infrastrukturmedel. I Tensta byggs en väg för</p>	<p>Bouwfonds Veidekke AB har i oktober 2007 erhållit en markreservation för ca 250 lägenheter för bebyggelse på däck. Detaljplanarbetet har påbörjats 2009. Det har vilat 2014. Markanvisning med inriktningsbeslut i ExplN 2009-04-23. Bolaget och staden söker gemensamt samarbetspartner. Tidigare har man sagt att byggstart bostadsområdena kan ske tidigast 2017 med första inflyttning 2018, men för närvarande ingen aktivitet i projektet.</p>	<p>Att överdäckningarna är färdiga är en förutsättning för byggstart för bostadshusen. En avstämning med Länsstyrelsen har skett avseende bostadshus på överbyggnad på trafikled över E18. Tunnelkonstruktionerna, en för E18 och en för Hjulstavägen, kommer att pågå till årsskiftet 2015. Ökar Länsstyrelsens skydds krav kan projektet bli orimligt dyrt att genomföra. Länsstyrelsen har i skrivelse avrått från fortsatt planering av bebyggelse ovanpå tunnelkonstruktionen av säkerhetsskäl, olycksrisk vid transport med farligt gods. Trafikverket och exploateringskontoret har tagit fram en</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
	utrycknings- och driftfordon till fältet.	Att överdäckningarna är färdiga är en förutsättning för byggstart för bostadshusen. En avstämning med Länsstyrelsen har skett avseende bostadshus på överbyggnad på trafikled över E18. Tunnelkonstruktionerna, en för E18 och en för Hjulstavägen, blev klar i början av 2015.	ny riskanalys. Denna anger att bostadshus kan placeras bredvid tunneln. Veidekke lämnade 2014 projektet. För närvarande är det ingen aktivitet i projektet.
Kista företagsområde			
Kista Äng	ExplN tog 2013-02-07 beslut om att markanvisa ca 300 studentlägenheter till ByggVesta AB och för att utreda förutsättningarna för en utbyggnad av Kista Äng.	Omfattande utredningsutgifter om ca 5 mnkr. Inriktningsbeslut i ExplN 2014-06-12 med utredningsutgifter om 15 mnkr.	
Stadsutvecklingsområdet Norra Djurgårdsstaden	<p>Området utgör ett av stadens stora utvecklingsområden som omfattar en utbyggnad av 12 000 bostäder och 35 000 arbetsplatser, som ska kombineras med en modern hamn och annan strategisk infrastruktur som Spårväg City.</p> <p>Utvecklingsområdet innehåller fem delar; Energihamnen, Frihamnen, Loudden, Hjorthagen och Värtahamnen.</p> <p>Planering och genomförande i området genomsyras av ett tätt samarbete med övriga aktörer, såsom Stockholms Hamn, Trafikverket, Fortum, SL samt såväl byggherrar och intressenter såsom redan befintliga boende och verksamma.</p> <p>Utbyggnaden kommer att pågå under ca 20 år med en utbyggnadstakt av ca 500 lägenheter/år, och innehålla flera större infrastrukturprojekt med kopplingar till övriga delar av staden och länet.</p>		<p>Avtalsberoende infrastrukturinvesteringar kan i ett tidigt skede ge stora avvikelser i förhållande till budgeten årsvis.</p> <p>Projektet förklaras mer i detalj nedan.</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
Energihamnen	<p>Det av KF fattade beslut den 14 december 2004 i ärendet "Delgenomförandebeslut avseende Norra Djurgårdsstaden i Hjorthagen/ Värtan-området samt lägesredovisning Hjorthagen, Värtahamnen, Frihamnen och Loudden.", hanteras genom att mottagningsstation för LNG (Liquid Natural Gas) planeras till Nynäshamn. För Energihamnen planeras fortsatt införsel av bränsle m.m. till Värtaverket inkl. ev. nytt BIO-kraftvärmeverk, samt för liknande verksamheter. Spårdragningar och trafikföring mellan Värtan och Norra Länken. Visionsarbete pågår inför kommande detaljplaneläggning av Energihamnen. Norra Länken utvidgad med hamnpåfart från Norra Hamnvägen (MN 2006-12-14), samt anpassad för att medge Värtabanan på dubbelspår till Energihamnen. I visionsarbetet ingår ny inlossningspir och tunnel m.m. för Fortums BIO-kraftvärmeverk.</p>	<p>Genomförandebeslut för Hamnpåfart i MN 2006-12-14. Vissa inledande studier att hitlokalisera Cementas betongterminal från Lövholmen har påbörjats och pågår. Fråga har också väckts om lagring av bunkerolja inom Energihamnen som en följd av att Loudden avvecklas. Fortum arbetar för att skifta från olja/kol till biobränsle. Skiftet innebär ökat behov av lagringsvolym och därmed större anspråk på mark och höjd. Detaljplaneändring har ansökts hos SbK för energihamnen (okt. 2010). Det har visat sig att åtgärderna enligt Fortums miljötillstånd för utbyggnad av pir m.m. samt nytt kraftvärmeverk på Nimrod kan genomföras med bygglov enligt gällande detaljplan. Bygglov har sökts för nytt krosshus m.m. Fortum har fått investeringsbeslut att påbörja arbetena med konvertering av anläggningen till mer biobränslebaserat. Arbetena påbörjades under våren 2013 med bl.a. muddring för ny pir och sprängning för ny transporttunnel. Tidplan för Spårväg city behandlades i sju nämnder/styrelser samt i SL:s styrelse november 2010. Tidplanen för Spårväg city kommer att påverka Energihamnen i stor utsträckning. Utredningar om framtida disposition av ytor i Energihamnen har visat att området inte räcker till för de anspråk som gjorts på ytor. Fortum önskar ytor för framtida utvecklingsmöjligheter och effektivisering i sin verksamhet. Stockholms Hamnar behöver plats att lagra olja, diesel, bensin och LNG för tankning av fartyg. För att möjliggöra fler bostäder på Lövholmen finns önskemål om att</p>	<p>Spårväg city planeras att gå utmed Lidingövägens östra sida, oklart i vilken omfattning det påverkar Fortums anläggningar. Utgifter för en kommande anpassning av Fortums anläggningar för att området ska kunna inrymma anslutning till Hamnpåfarten under Lidingövägen, är ännu ej klarlagda och beräknade. Hamnpåfarten bekostas av Värtapiren/Valparaiso. Risk att ett sent beslut om att bunkeroljahantering ska lokaliseras i Energihamnen kan leda till förgäveskostnader för Fortum, Lövholmenbyggarna och Cementa. Spårvägssträckning utreddes under 2014: längs Lidingövägen och i Norra Hamnvägen. Utformningen i Ropsten är avgörande. Aktuell utformning i Ropsten förutsätter att Cementas etablering fungerar i södra änden av tomten Shanghai.</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
		Cementa ska flytta sin cementdepå till Energihamnen.	
Frihamnen	Förslag till program november 2001 visar på att ca 1 500 bostäder och omfattande kommersiell bebyggelse kan inrymmas. Stor del är dock fortfarande hamnområde och projektet förutsätter bl.a. en ny lösning avseende containerterminal och besked avseende förlängning av Norra Länken till Frihamnen.	Beslut finns om att containerterminalen ska flyttas till Norvik, där Stockholms Hamnar AB bygger ny hamnanläggning. Markanvisning spårdepå i ExplN 2008-10-09. En provisorisk bussdepå med ca 50 biogasbussar är i drift sedan slutet av 2010. Den 10 december 2009 beslutade miljödomstolen att säga nej till en ny containerhamn i Norvik. Miljööverdomstolen har behandlat ärendet 23-26 november 2010. Den 22 december 2010 meddelades dom att Stockholms Hamn AB får bedriva hamnverksamhet i Norvik. Byggnation i Frihamnsområdet kan påbörjas när containerverksamheten har flyttats till Norvik. Enligt tidigare planering har den tidpunkten varit 2014. Nu är tidplanen 2017. För Spårväg City planeras sträckan fram till Värtan vara klar 2017. Förbindelsen till Lidingö 2018. Samråd för järnvägsplanen ägde rum i februari/mars 2012 för sträckan på Lidingö. SL vill att staden studerar ett mer permanent läge för Spårväg City genom Frihamnsområdet för att slippa provisorier. Därför har via parallella uppdrag tre olika förslag tagits fram som nu ska utvärderas för att få fram en stadsstruktur med ett permanent läge för sträckningen genom Frihamnsområdet. Ett av förslagen har under våren bearbetats men osäkerheter vad gäller hamnens trafik från Frihamnspiren år 2030 och framåt gör att mer omfattande trafikstudier måste göras. SLL:s Trafiknämnd har 2013-06-18 beslutat att Spårväg City ska ha en trafikstart	Osäkerhet och förskjutningarna i prognosen beror på anslutning till Norra Länken/Österleden, gränssnitt exploatering/hamnverksamhet. En förlängning av Norra Länken till Frihamnen är en förutsättning för full utbyggnad. En lokalisering av depå för en förlängning av Djurgårdslinjen diskuteras i Frihamnsområdet, mellan TK/ExplK/SbK och SL. Markanspråket får stora konsekvenser för utbyggnadsmöjligheterna i området, men kan, om spåren förlängs till Ropsten utgöra en del av ett attraktivt kollektivtrafiknät Citybanan, Östlig förbindelse och avveckling av Hamnspåret som är beroende av containerhamnens avveckling. Permanenta spårdepån ska placeras på Lidingö och byggnationen påbörjades under 2013 och ska vara färdig 2017. Spårväg City har fått ett genomförandebeslut med en reducerad budget. Trafikförvaltningen har föreslagit att möjligheterna till en permanent depå i hamnområdet utreds.

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
		<p>först när nya Lidingöbron står klar, tidigast 2020. Spårväg City planeras att byggas i takt med stadens övriga gatuarbeten för att inrymmas inom budget. Kontoret planerar att ta upp ett inriktningsbeslut för Frihamnen under kvartal 4 2015.</p>	
Hjorthagen	<p>Hjorthagen ingår i stadsutvecklingsområdet Norra Djurgårdsstaden. Hjorthagen planeras att byggas ut med ca 5 500-6 000 lägenheter tillsammans med ny infrastruktur, gator och parker. Området ska inrymma kommersiell och social service framför allt i bottenvåningar. De gamla gasverksbyggnaderna ska bevaras och användas för arbetsplatser, institutioner och service av sådana slag som är lämpliga med hänsyn till byggnadernas kulturhistoriska värden. Området kommer att byggas ut med en takt av 500-600 lägenheter per år.</p>	<p>Ledningsarbeten påbörjades under 2005. Program taget i SbN 2003-06-12. Lägesredovisning beträffande markrening i GfN 2003-11-25, med delgenomförandebeslut, utredning, projektering m.m. Delgenomförandebeslut omfattande 50 mnkr i GfN 2004-08-17. Tidigare delgenomförandebeslut omfattar 58 mnkr för området. Ny lägesredovisning i GfN 2004-10-12, som inkluderar delgenomförandebeslut om ytterligare 1 100 mnkr. Lägesredovisning godkänd i KF 2004-12-14. Ramavtal med Fortum godkänt i KF 2004-06-17. Markanvisningar godkända i GfN 2004-06-22. Planremiss och lägesredovisning i MN 2005-10-27. Inriktningsbeslut NDS (delen Hjorthagen), Genomförandebeslut Norra 1 2009-09-07 i KF. Genomförandebeslut Västra samt sopsugsanläggning 2010-11-29 i KF. Genomförandebeslut infrastruktur (Bobergsgata) 2012-04-02 i KF. Genomförandebeslut för Norra 2 2012-06-11 i KF. Reviderat inriktningsbeslut Hjorthagen, genomförandebeslut för Gasverksområdet och Ångsbotten i ExplN 2013-12-12. Genomförandebeslut för Gasklocka 3 och 4 i ExplN 2014-02-06. Reviderat inriktningsbeslut ExplN 2013-12-12, KF 2014-04-07. Genomförandebeslut Gasverket ExplN 2013-12-12, KF 2014-04-07. Genomförandebeslut</p>	

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
		<p>Ängsbotten ExplN 2013-12-12, KF 2014-04-07 Genomförandebeslut Gasklocka 3 o 4 ExplN 2014-02-06, i KF togs det 2014-06-16.</p>	
<p>Hjorthagen Östra (Hjorthagen)</p>	<p>Hjorthagen östra omfattar de kommande etapperna Ropsten, Kolkajen och Tjärkajen där detaljplanearbetet ännu inte påbörjats.</p>	<p>Programarbete för de kommande etapperna inom Hjorthagen påbörjades under 2010. Programarbetet har konkretiserat planerna för kv. Kolkajen(ca 350 lägenheter, park och kaj), Tjärkajen (ca 500 lägenheter) och Ropsten (Knutpunkt med service, kontor och ca 150 bostäder). 21 maj 2015 togs beslut om start-PM för Kolkajen-Rosten i sbn. Detaljplanen ska pröva ca 2000 lgh och 70 000kvm lokaler, enligt strukturskiss som utarbetats genom parallella uppdrag. En del av bebyggelsen möjliggörs genom stora utbyggander i vattnet. Detaljplanesamråd planeras till december 2015-januari 2016. Kontoret avser att göra en ekonomisk redovisning i samband med planremissen. Eventuellt behöver inriktningsbeslutet revideras. Genomförandebeslut väntas tas under kvartal 1 2017. Då kan markrening påbörjas samt byggnation av gator.</p>	<p>För Ropsten finns många planer bland annat bussterminal och ny bro till Lidingö men finansieringen är än så länge oklar. Likaså är spårväg city oklart, förhandlingar pågår men det är därmed stor osäkerhet kring utformning av området p.g.a. detta. De tre delprojekten hanteras som ett stort projekt; nämligen Kolkajen-Ropsten. Kontoret utreder nu geologin, och markmiljön i området som underlag för hur utbyggnaderna i vattnet ska genomföras och vad de kommer att kosta. Övriga risker/osäkerheter i projektet är Hur Fortums värmepump kan integreras i en tät stadmiljö.</p>
<p>Valparaiso (Värtahamnsområdet)</p>	<p>NCC har fått en markanvisning om ca 70 000 kvm för kontor och handel. Därutöver innehåller projektet många infrastrukturbitar som sammanbindning av Södra och Norra Hamnvägen och anslutningar mot Norra länken. Även Spårväg City planeras gå genom området.</p>	<p>Markanvisning i MN hösten 2006. Inriktningsbeslut som är kopplat till inriktningsbeslut för Södra Värtan och genomförandebeslut för Värtapiren, togs i ExplN 2009-12-17. Ett omarbetat inriktningsbeslut har behandlats i exploateringsnämnden 19 april 2012, i KF 28 maj 2012. Del av Valparaiso är enligt avtal upplåtet till Trafikverket som etableringsområde under bygget av Norra Länken. Avetablering</p>	<p>Områdets yta är begränsad och många stora projekt kommer att pågå samtidigt inom och i anslutning till området. Samordning mellan projekten kommer att vara mycket viktigt. Delar av Valparaiso ingår i Värtapiren. Den 16 februari 2010 beslutade Miljööverdomstolen att avslå Stockholm Hamns ansökan om att bygga en ny Värtapir. I april 2011 kom dom från Miljööverdomstolen som godkänner byggandet av piren. Beslutet innebär en försening på två år. Utbyggnad av Värtapiren pågår och beräknas färdigställd under 2016. Spårväg City kan</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
		<p>har skett under 2014. Detaljplanearbete planeras att påbörjas under 2015. NCC markanvisning förlängdes 2015-04-22 och är nu giltig t.o.m. 2017-04-30. Byggnation år: 2020-2025.</p>	<p>byggas genom Valparaiso först när nya piren tagits i drift och när hamnbassängen fyllts ut vilket beräknas ske under 2017. Det finns en osäkerhet beträffande överdäckning av Värtabanan. Flera riskfrågor kring transporter med farligt gods utreddes under 2014.</p>
<p>Södra Värtan (Värtahamnsområdet)</p>	<p>Området bedöms innehålla ca 250 000 kvm kommersiell bebyggelse och drygt 1 000 lägenheter. Södra Hamnvägen måste breddas för att klara infrastrukturen i området. Det påverkar Trafikverkets bangård som helst skulle tas bort helt alternativt minskas ner med antalet spår. Detta borde vara möjligt när containerverksamheten i Frihamnen flyttar till Norvik.</p>	<p>En detaljplan omfattande två kvarter innehållande handel, kontor och parkering var ute på plansamråd under våren 2005. Länsstyrelsen har i remissvaret avstyrkt planen med anledning av risksituationen. Plansamråd för detaljplanerna som innehåller bostäder skedde våren 2005. Länsstyrelsen, miljöförvaltningen och hamnen har avstyrkt bostadsanvändning med hänvisning till att denna kan påtagligt skada riksintresset hamn. Sbks samrådsredogörelse och ställningstagande redovisade i SbN i mars 2006. Lägesredovisning i GfN 2003-02-18. Lägesredovisning till GfN 2004-10-12. Inriktningsbeslut ExplN 2009-12-17. Reviderat inriktningsbeslut ExplN 2012-04-19, i KF 2012-05-28. För Södra Värtahamnen finns ett fördjupat program framtaget. Det godkändes av exploateringsnämnden den 15 mars 2012. Under kvartal 2, 2011 har en markanvisning om ca 90 000 kvm skett till SEB för kontor. Kv. Bristol markanvisades till Vasakronan vid nämnden den 15 mars 2012. Planarbete påbörjades för Antwerpen (SEB) under 2012. SEB meddelade den 24 april 2013 att de inte avser flytta till Södra Värtan. Planarbete för kv. Bristol (Vasakronan) påbörjades vid halvåret 2013. Påbörjande av framtagande av systemhandlingar under 2013.</p>	<p>Osäkerhet om bostäderna klarar bullerkraven och hur riksintresset hamn påverkas. Fortsatta utredningar om bebyggelseutformning och hamnverksamheten, kopplat till de färjelägen som flyttas då Värtapiren färdigställs. Anläggningsarbeten är förskjutna. Möjligheten att bredda Södra Hamnvägen förutsätter att överenskommelse kan träffas med Trafikverket om att spårområdet kan minskas alternativt tas bort. I december 2009 beslutade miljödomstolen att säga nej till en ny containerhamn i Norvik. Den 22 december 2010 meddelades dom att Stockholms Hamn AB får bedriva hamnverksamhet i Norvik. Det betyder att containerverksamheten kan flytta till Norvik i Nynäshamn. I februari 2010 beslutade miljödomstolen att avslå Stockholm Hamns ansökan om att bygga en ny Värtapir. I april 2011 meddelade miljööverdomstolen att Värtapiren får byggas ut. Med anledning av att SEB inte går vidare med markanvisningen i kv. Antwerpen kommer en bearbetning av strukturen att ske i syfte att lokalisera mer bostäder i området. Hamnen ansvarar för att miljöansökan lämnas in för Södra Kajen. Det är oklart när inlämnande av ansökan kommer ske och exploateringskontoret har framfört oro för att det kommer att försena den planerade byggstarten för hela Södra Värtan.</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
		Byggnation år: 2017-2023	
Marieberg	Programarbete för Marieberg godkändes och redovisades i SbN under oktober 2012. Programområdet innehåller hela Marieberg och kommer resultera i flera delprojekt. För att skapa en mer levande stadsdel och komma åt byggbar mark planeras större gatuombyggnader, däribland Västerbroplan och delar av Gjörwellsgatan och Rålambsvägen. Programmet har resulterat i ett planerat mål om 1 500 lägenheter och 30 000 kvm kontor.	Markanvisning 2008-06-12 till ByggVesta AB för bostäder inom fastigheten Marieberg 1:29. Start-pm för program för Marieberg godkänt i SbN 2011-06-16. Utredningsbeslut i ExplN mars 2012. Programsamråd har skett under våren 2012. Framtagande av grovkalkyl för gatu- och parkarbeten pågår tillsammans med möjlig mängd byggrätt på stadens mark. Det ger möjlighet att se om staden själv kan bekosta infrastrukturåtgärder eller om hela stadsdelsutvecklingen är avhängig gatukostnadsersättningar för att kunna genomföras. SbN godkände programmet i oktober 2012 med uttalanden om 50 % mer bostäder. Fortsatt utredningsarbete för utökad bostadsproduktion. Inriktningsbeslut i ExplN beräknas bli försenat p.g.a. bullerutredningen, förmodligen sker det tidigast 2016. Beräknad utbyggnadstid är 2018-2024. Det är dock oklart när stadens utgifter ligger i tiden.	Oklart hur stora investeringar det blir. Projektet är så pass stort och kommer brytas upp i flertalet olika detaljplaner, minst fem möjliga delprojekt, varav ByggVestas är ett. Riksintressespecificeringen av Bromma Flygplats pågår. Läget i projektet är avvaktande i samband med att utredningen kring Bromma flygplats buller pågår. FAB Lysbomben (Riksarkivet/Lysbomben 2) fortsätter arbetet med sin plan. Även ByggVesta driver sitt planarbete vidare.
Nordvästra Kungsholmen	Området utgör ett av stadens stora utvecklingsområden och omfattar en utbyggnad av bostäder, arbetsplatser, parker, gator m.m. samt sanering av mark. Totalt tillkommer ca 5 200 lägenheter och ca 300 000 kvm arbetsplatser.	År: 2007-2022	Osäkerheter finns i beslut som tas både hos stadens egna instanser samt övriga myndigheter. Detta kan skapa förskjutningar i budgeten för respektive projekt. Osäkerheterna förklaras mer i detalj per projekt nedan.
Kristinebergshöjden (Bostäder)	Projektet kan påbörjas då trafikplats Lindhagensgatan är ombyggd, och detaljplanen för NCCs kontorshus (Kristineberg 1:10/Kristineberg Kontor) vunnit laga kraft, då	Markanvisning för bostadsändamål till Svenska Bostäder 2/3 och 1/3 till NCC samt Sisab i GfN hösten 2003. Markanvisning till Edicta våren 2004 för	Bebyggelsen på Kristinebergshöjden kan inte påbörjas förrän stora delar av den nya trafikplatsen är färdigställd (hösten 2015). Komplikationer och förseningar i anläggandet av trafikplatsen innebär risk för

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
	<p>kontorshuset är tänkt att fungera som bullerskydd för bostäderna. Projektet omfattar ca 250 bostäder.</p>	<p>uppförande av tennisanläggning. Sisab och Edicta är ej längre intresserade. Programbeslut om uppförande av sporthall som miljöskärm mot bostadsbebyggelsen har antagits av ExplN och IdN september 2007. Markanvisning inkl. inriktningsbeslut till NCC för uppförande av kontor, januari 2008. Inriktningsbeslut i KF 16 juni 2008 samt uppdrag till IdN att återkomma med inriktningsbeslut för idrottshall. En separat detaljplan upprättas för trafikplatsen i samband med upprättande av arbetsplan. Byggstart för trafikplatsen skedde i augusti 2012. Därefter kan bebyggelsen på Kristinebergshöjden påbörjas. Genomförandebeslut för trafikplatsen antaget av ExplN december 2010 och i KF juni 2011. Detaljplanen för trafikplatsen vann laga kraft september 2011. Flera detaljplaner för bostäder, kontor och idrottshall kommer att upprättas. Detaljplanen för NCC-kontor, var på samråd mars 2013. Genomförandebeslut för kontoren togs i ExplnN 2015-04-13 StartPM för bostäderna på Kristinebergshöjden i SbN april 2013. Idrottsnämnden och Fastighetsnämnden förväntas fatta inriktningsbeslut om idrottshallen under maj 2015. Planarbete: 2012-2016 Genomförande: 2017-2020</p>	<p>förskjutningar för den övriga bebyggelsen. Planen för kontorshuset som ska fungera som bullerskärm åt bostäderna måste vinna laga kraft innan vi går vidare med planen för bostadshusen.</p>
<p>Kristinebergshöjden (Kontor)</p>	<p>Bebyggelse kan påbörjas då ombyggnaden av Trafikplats Kristineberg är färdigställd, vilket beräknas till senhösten 2015. Trafik Stockholm</p>	<p>Markanvisning inkl. inriktningsbeslut till NCC för uppförande av kontor, januari 2008. Inriktningsbeslut i KF 16 juni 2008 samt</p>	<p>Eventuellt överklagas detaljplanen vilket kan leda till förseningar i projektet. Avtal måste tecknas med Trafikverket angående flytt av</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
	<p>som i dag har sin verksamhet i lokaler på fastigheten måste också vara utflyttade, detta beräknas ske i september 2016. Kontorshuset yta beräknas till 49 000 kvm ljus BTA. Kontoret ska fungera som en bullerskärm mot Essingeleden för den planerade bakomliggande bebyggelsen.</p>	<p>uppdrag till IdN att återkomma med inriktningsbeslut för idrottshall. En separat detaljplan upprättas för trafikplatsen i samband med upprättande av arbetsplan. Byggstart för trafikplatsen skedde i augusti 2012. Byggtid ca 3 år. Därefter kan bebyggelsen på Kristinebergshöjden påbörjas. Genomförandebeslut för trafikplatsen antaget av ExplN december 2010 och i KF juni 2011. Detaljplanen för trafikplatsen vann laga kraft september 2011. Detaljplanen för NCC-kontor, var på samråd mars 2013. Genomförandebeslut för kontoren togs i ExplN 2015-04-13</p>	<p>Trafik Stockholm, förseningar i denna process kan också påverka byggstart.</p>
<p>Kristinebergs Slott 10</p>	<p>Hornsbergs bussdepå planeras att flyttas till Tomtebodan i Solna. Staden kommer att förvärva marken av SL. Inom området planeras för 800 bostäder och 90 000 kvm kommersiella lokaler. Fastighetskontorets projekt samverkanscentralen planeras att uppföras inom området.</p>	<p>MN beslutade hösten 2006 om markanvisning till Ikano Bostaden (bostäder), Borätt (bostäder) och Skanska (kontor och bostäder). Start PM SbN april 2008. Inriktningsbeslut togs i ExplN 2008-10-09 och i KF 2009-03-09. Detaljplanesamråd för bussdepån kvartal 2, 2010. Staden har slutfört systemhandlingar för gator, parker och idrottsplats. Planerat genomförande: 2017-2020</p>	<p>Stora osäkerheter i projektet. Just nu vilar detaljplanering i avvaktan på beslut från SL som förväntas ge definitivt besked om depålokaliseringen under, 2015, än har dock inget besked kommit. Viss projektering har startats upp under våren 2013.</p>
<p>Stadshagen (inklusive S:t Göransgatan-Glaven)</p>	<p>Byggnad av bostäder, gator, idrottsplats, skola och tennishall.</p>	<p>Markanvisning finns till Borätt för 80 lägenheter. Beslut i ExplN maj 2008 om att ny tennishall ska byggas inom Stadshagens idrottsplats som ersättning för den som ligger i Kristinebergs strandpark. Markanvisning i augusti 2012 till Stockholmshem med 175-225 lägenheter och en underjordisk tennishall. Inriktningsbeslut i ExplN gemensamt med FsN, IdN december 2013, i KF 2014-12-15. Planarbete påbörjades våren 2014.</p>	<p>För genomförande av projektet krävs samordning med Kristinebergs idrottsplats. Genomförandet av projektet kan ske först när den nya Kristinebergs idrottsplats är klar med bussgarage inunder. Troligen flyttar bussgaraget till Solna, men samordning behövs ändå med Kristinebergs idrottsplats. För genomförande av projektet krävs ersättning med fotbollsplan på annan plats. Ny 11-mannaplan i Fredhäll ska vara klar innan Stadshagens IP kan stängas för ombyggnad. Risk för</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
		Markanvisning finns till Järntorget Bostad AB (ca 25 lgh) Detaljplan för Fredhäll ännu inte startad. Genomförandebeslut tas tidigast under kvartal 1/2016.	överklagan av detaljplan för Stadshagens IP men även för detaljplan i Fredhällsparken.
Övriga stora projekt			
Blackebergsvägen	Projektet avser, enligt förslag till planprogram, att ny bebyggelse i form av 550-650 nya bostäder, men också lokaler för viss verksamhet och service, uppförs längs med Blackebergsvägen. Ombyggnad samt nybyggnad av gator ska ske. Programområdet är tänkt att delas upp i tre detaljplaner.	Inriktningsbeslut i ExpIN 2013-10-17. Beslut om start-PM för detaljplanearbete för etapp 1 i SbN 2013-10-17. Detaljplanearbetet för etapp 1 förväntas ta ca två år. Programområdet påbörjades i samband med att planprogrammet togs upp för godkännande i oktober 2013. Planarbetet för etapp 1 pågår nu. Genomförandebeslut planeras till kvartal 1, 2016. Markanvisning för förskola inom Blackeborgsstråket beslutat i nämnd i sept-14. Förskolan ska utgöra en separat detaljplaneetapp.	Detaljplanernas tidplaner är osäkra och först under detaljplaneprocessen klargörs hur många bostäder som kan byggas inom de olika etapperna.
Blasieholmen	Ett Nobel Prize Center ska byggas på Blasieholmen om ca 20 000 kvm ljus BTA och totalt 20-25 000 kvm. Detta ska bl.a. innehålla ett Nobelmuseum som upplåtes med tomträtt.	2011-07-18 fattades ett utredningsbeslut om 4 mnkr på delegation. Inriktningsbeslut i ExpIN augusti 2012. I juni 2013 startade en arkitekttävling. Den genomförs helt och hållet av Nobelhuset AB och David Chipperfield Architects utsågs till vinnare. Utredningar för att kartlägga utgifter pågår. April 2015 fattade exploateringsnämnden beslut om remissvar på detaljplan för nobel Center samt gav exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal. Genomförandebeslut sker senhösten 2015. Byggstarten är planerad till år 2016 med invigning år 2019.	De stora riskerna i projektet är att en arbetstunnel till befintligt tunnelbanesystem kommer att beröras, hur de befintliga husen skall hanteras, eventuella arkeologiska utgrävningar, påverkan på de kulturhistoriska värdena, samt att detaljplanen troligtvis kommer att överklagas till högsta instans. Det finns även stor risk för att andra beslut kommer att överklagas. Det är även stora osäkerheter i hur den slutliga fördelningen av kostnader mellan staden och Nobelhuset AB kommer att bli.
Brommaplan	Projektet avser att på platsen för nuvarande	Utredningsbeslut fattat av ExpIN 2010-12-10.	Det finns stor risk för förskjutning då detaljplanen inte

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
	<p>bussterminalen vid Brommaplan och intilliggande fastigheter överdäcka bussterminalen sammanbyggt med handel och ovanpå den nya terminal- och handels- anläggningen bygga bostäder, intill T-banan. Projektet utgår från att på två befintliga byggnader som ägs av JM AB rivs, nuvarande hotellet och centrumbyggnaden. Totalt ca 22.000 kvm handel och service samt ca 850 lägenheter (ca 750 Grammet + 100 Linneduken). Frågan om skyddsavstånd och behov av skyddsåtgärder alternativt flytt p.g.a. lukt och störning från närliggande reningsverk är en väsentlig utredningsfråga. Stockholm vatten jobbar sedan beslut 4 sept-13 med inriktningen att verket ska flyttas. Tidplanen för Grammet är beroende av när miljöbeslut för den utbyggda anläggningen i Henriksdal ges av mark- och miljödomstolen. Stockholm vatten har ännu inte lämnat in ansökan om miljötillstånd, detta förväntas ske i april/maj 2015. Samordning med SLs planerade upprustning av T-banan är också väsentlig. SL kräver äganderätt i stället för tomträtt på bussterminalfastigheten. SL har i avvaktan på detta pausat sitt deltagande i plan- och avtalsarbetet.</p>	<p>Start PM taget i SbN december 2011. Inriktningsbeslut i ExplN 2012-11-22. Antagande av detaljplan samt genomförandebeslut beräknades tidigare att fattas under kvartal 1/2016. Det kommer att bli en förskjutning med minst några månader p.g.a. de problem som uppstått dvs. oklarheter kring miljöbeslutet och länsstyrelsen syn på detta i förhållande till antagandet av planen, äganderättsfrågan med SL samt Stadens och SL:s medverkan i gemensamhetsanläggningar.</p> <p>Länsstyrelsen kräver färdigt miljöbeslut/tillstånd från Mark- och miljödomstolen innan denna detaljplan får antas och godkännas. Stockholm Vatten lämnade in ansökan om miljöbeslutet i juli 2015. Därefter behandlar mark- och miljödomstolen ärendet. Förmodligen finns ett miljöbeslut tidigast vid årsskiftet 2015/2016.</p>	<p>får antas förrän alla miljöbeslut för flytt av Bromma reningsverk (utbyggnad av Henriksdal och bortledning av avloppsvattnet i tunnel dit) är klara och eventuellt kräver länsstyrelsen även att arbetena med flytten av reningsverket ska ha kommit en bit på väg innan planen för Grammet kan antas.</p> <p>Komplicerade tekniska konstruktioner kring bussterminal och överdäckning av denna. Medverkan i gemensamhetsanläggningar krävs för både Staden och SL, vilket SL och trafikkontoret hittills inte visat sig positivt inställda till.</p> <p>SL kräver äganderätt på bussterminalfastigheten istället för tomträtt som de erbjudits. SL har pausat sitt deltagande i planarbetet och projektet i avvaktan på besked om detta, vilket får stor påverkan på tidplanen eftersom SL:s medverkan krävs för att gå vidare.</p>
Bromstens industriområde	<p>Om hela programområdet exploateras kan det rymma totalt ca 1 500 lägenheter (varav ca 570 lägenheter samt några radhus på stadens mark). Den centrala delen föreslås bebyggas med stadskvarter i upp till fyra våningar med smala gator och upphöjda innergårdar. Under gårdarna finns parkeringsgarage. Längs järnvägen föreslås dels ca 20 000-25 000 kvm byggnader för lätt</p>	<p>Markanvisning till HSB 2003-06-10. ExplN godkände 2008-06-12 program och ändrad markanvisning till Bromstensstadens Mark och Exploatering AB samt inriktningsbeslut. Programarbete, remiss och samråd 2:a kvartalet 2008. SbN tog beslut om fortsatt arbete samt gav stadsbyggnadskontoret i uppdrag att</p>	<p>Under arbetet med en systemhandling (förprojektering) för allmänna anläggningar inom programområdet har framkommit att befintliga va-ledningar måste läggas om för att gatorna ska kunna grundförstärkas och höjas samt att befintlig avloppspumpstation bör ersättas med två nya. Det har också framkommit att marken måste höjas ytterligare p.g.a. översvämningsrisk från Ballstaån till följd av framtida klimatförändringar och planerade</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
	<p>industri (industriby), dels ett område för idrott med ca 5 000 kvm lokaler. I den centrala delen invid Stora Parken planeras för en ny förskola och vid Bromstens IP i öster reserveras plats för en skola samt förskola.</p>	<p>påbörja detaljplanearbete för de tre första delområdena 2008-11-20. Första detaljplanen togs Q2 2015. KF godkände 2009-03-09 investeringskalkylen (inriktningsbeslut) samt beslöt att minst 30 % av de anvisade lägenheterna ska utgöra hyresrätter. ExplN godkände 2009-06-11 ändrad markanvisning till Bromstensstadens Mark och Exploatering AB med 30 % hyresrätter. Reviderat inriktningsbeslut togs i ExplN 2010-05-20. I KF 2010-11-29. Genomförandebeslut beräknas till Q4 2015. Byggnation år: 2016-2021 för allmänna anläggningar (etappvis utbyggnad) och 2017-2023 på kvartersmark.</p>	<p>exploateringsprojekt uppströms. Detta ökar stadens investeringsbehov ytterligare. Intäktssidan förväntas öka något p.g.a. att området ser ut att kunna rymma fler lägenheter än vad som preliminärt bedömdes vid markanvisningen. Byggherrarna har valt att göra en ekonomisk genomlysning av sina projekt vilket flyttar fram tidplanen för detaljplanen och därmed även våra arbeten. Resultatet är ej klart varför tidsplanen skjuts fram, hur mycket är osäkert. Fortsatt osäkerhet angående vattendomen och dess påverkan på tidplanen. Reservation för dels exploateringsavtal som ska tecknas samt en miljödom som måste vinna laga kraft innan arbeten kan starta med Spångaån.</p>
<p>Larsboda Strand (Drevviken)</p>	<p>Ca 300 lägenheter planeras vid Drevviken, hälften småhus. Ombyggnad av Perstorpsvägen, bullerskydd, strandpromenad, rivning av campingstugor, evakuering av odlingslotter till Forsfararvägen. Plantagen flyttar till ny tomt vid Sköndalsvägen.</p>	<p>Program antogs i stadsbyggnadsnämnden i juni 2010. Inriktningsbeslut fattat i ExplN 20 januari 2011. Start Pm togs i augusti 2015. Byggstart 2018 preliminärt.</p>	<p>Då projektet är i ett sådant tidigt skede råder stora osäkerheter i beräkningen av utgifterna. Byggstarten har försenats p.g.a. överklagan.</p>
<p>Persikan, Södermalm</p>	<p>Nytt bostadsområde där SL:s bussdepå idag är belägen. Nytt läge för bussdepån i kv. Fredriksdal, Hammarby Sjöstad. En flytt betyder att nuvarande depå rivs och att det på platsen byggs 1000 lägenheter. Uppgårelsen med SL och SLL togs i KF 2008-06-09.</p>	<p>Markanvisning och inriktningsbeslut i GfN 2004-06-15. Detaljplan för nytt läge för bussdepån i kv. Fredriksdal vann laga kraft i maj 2012. Reviderat inriktningsbeslut 18 oktober 2012. Anmälan om samråd inför reviderat inriktningsbeslut godkändes i Kommunstyrelsens ekonomiutskott 24 oktober 2012. Möjlig byggstart för stadens arbeten 2017 och för bostäder 2018.</p>	<p>Förskjutningar p.g.a. av att arbetet med detaljplanen skjutits fram i tiden. Betydande utgifter i uppgörelsen med SL (250 mnkr) under 2012-2016.</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
Primusparken	På Lilla Essingen, väster om Essingeleden planeras för ca 580 nya lägenheter, befintliga kontorshus rivs. Ny bullersskyddad park och strandpromenad bland annat på utfylld mark. Markanvisat till Svenska Bostäder. Ny byggherre ska utses för den del som Sjaelsö haft. Vasakronan utvecklar sin fastighet med bostäder.	Markanvisning, inriktningsbeslut och principöverenskommelse med Vasakronan i ExplN 2008-12-11. Programsamråd ägde rum under januari/februari 2010. Ansökan om upphävande av strandskydd skickades till länsstyrelsen i mars 2015. Samrådsredogörelse troligen till SbN kvartal 3/2015. Utställning tidigast kvartal 4/2015. Genomförande beslut tidigast våren 2016.	Stora osäkerheter p.g.a. strandskyddsfrågan m.m. Även Vasakronans fastighet berörs av projektet. Ökade kostnader 2015, beror på ny kalkyl för allmänplatsmarken. Genomförandet sker under våren 2016, är framskjutet då detaljplanen inte är klar.
Sergelgången etapp II	Sergelarkaden glasas in och omvandlas till en inomhusgalleria. Den färdiga gallerian överläts sedan till en samfällighetsförening, liksom fastigheten Skansen 22. Projektet innefattar även byte av markvärme och -beläggning på Sergels Torg. Projektet innebär investeringsutgifter om ca 150 mnkr. Försäljningsinkomsterna beror på vilken verksamhet som väljs i Skansen 22.	Inriktningsbeslut MN i december 2006. Beslut om försäljning av Skansen 22 i ExplN hösten 2007. Fortsatt arbete bör omfatta reviderat inriktningsbeslut med förslag till nytt innehåll.	Förhandlingar med de tilltänkta delägarna i samfälligheten har återupptagits (inklusive försäljning av Skansen 22). Projektet måste samordnas i tiden med följande externa projekt: Omfattande renovering av gatudäck vid Sergels Torg och Klarabergsgatan (TK), Spårväg City (SL), ersättningstrafik för T-banan vid byggandet av Citybanan (SL). Förutsättningarna för detta renoveringsprojekt är ännu oklara. Tidplanen är mycket osäker.
Spångaviadukten	Bostadsprojekt om ca 185 lägenheter invid Spångaviadukten. Exploateringen kommer att ske på båda sidor om Spångaviadukten. Ett punkthus är föreslaget väster om viadukten på befintlig parkeringsplats samt ett större hus i kvartersstruktur öster om viadukten. För att möjliggöra exploateringen krävs en omdaning av Spånga kyrkväg. Omdaning av Spånga kyrkväg är även ett led i de trafikförstärkningsåtgärder som identifierats i Spånga med anledning av omvandlingen av Bromstens industriområde till bostäder.	Inriktningsbeslut togs i exploateringsnämnden 2014-06-12. Beslutet innebär att markanvisningsavtal tecknats med Borätt AB om ca 185 lägenheter. Startmöte på exploateringskontoret kommer hållas när SBK bemannat projektet. Markanvisning har skett under 2014. Genomförandebeslut preliminärt under kvartal 1 2017.	Tidplanen tar höjd för att detaljplanen kommer igång under september 2015.

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
Tvålfvingan, etapp II	Inom Kv. Tvålfvingan har Stena Fastigheter, som äger merparten av marken inom kvarteret, genomfört parallella arkitektuppdrag för att undersöka förutsättningarna för en överdäckning invid Telefonplans tunnelbanestation. För de delar som ligger på stadens mark har Stena erhållit en tidig markreservation. Projektet är en del av detaljplaneprogrammet för ca 2 000 lägenheter och 70 000 kvm lokaler vid Telefonplan.	Utredningar pågår för att mer ingående undersöka förutsättningarna för en överdäckning. Inriktningsbeslut om 5 mnkr i ExplN 2012-12-12. Planering har påbörjats under sommaren. Start PM togs i SbN 2014-06-12.	De krav som SL ställer måste vägas samman med de tekniska förutsättningarna att göra en överdäckning under pågående trafik för tunnelbanan.
Valhallavägen	Projektområdet är beläget längs Valhallavägens östra sida och sträcker sig ungefär från korsningen Valhallavägen/Körsbärsvägen fram till Roslagstull. När Norra länken färdigställs 2015 kommer trafikmängden och mängden farligt gods att minska längs Valhallavägen. Detta öppnar upp möjligheter att utveckla området och bebygga det med bostäder i storleksordningen 500 – 800 lägenheter.	Utredningsbeslut om 2 mnkr fattat av ExplN 2010-02-11. Beslut om tidig markreservation till Areim fattat av ExplN 2011-11 (idrottshall) Beslut om tidig markreservation till Stockholms byggmästarna fattat av ExplN 2012-05-17 (300 bostäder) Under 2013 togs ett stadsbyggnadsprogram fram för området. Inriktningsbeslut i ExplN 2014-08-28, med utredningsutgifter om 20 mnkr.	Det är stora osäkerheter då projektet är i ett mycket tidigt skede. Under 2015 kommer ytterligare utredningar behöva göras med avseende på bl.a. luft, trafik, etappindelning m.m. för att säkerställa att projektet går att genomföra. Tidsplanen skjuts framåt.
Vårbergsvägen	I områdesprogrammet för Vårberg, Skärholmen och närliggande stadsdelar från 2006, pekas Vårbergsvägen ut som ett av de större nybyggnadsprojekten. På de överstora trafikytorna och på omkringliggande naturmark byggs ca 350 lägenheter, nya förskolor och servicefunktioner. De nya bostäderna byggs av två byggherrar, Peab och Svenska Bostäder. I en första etapp uppförs ca 260 lägenheter, varav Peab bygger ca 63	Startpromemoria i SbN togs hösten 2009. Inriktningsbeslut i ExplN 2009-08-24. Plansamråd hölls januari 2011. Plan för genomförandebeslut i ExplN finns ej för närvarande, projektet är tills vidare vilande.	Hälften av Peabs byggrätt (ca 55 lägenheter) och en mindre del av Svenska Bostäders byggrätt har brutits ut till ett separat ärende, som kommer att genomföras som en andra etapp så snart den första är uppförd. För att öka lönsamheten i projektet har möjligheten att endast bygga om gatan i mindre omfattning setts över men det har visat sig svårt tekniskt. Förändringar inom allmännyttan gör att Svenska Bostäder överlåter sitt bestånd på Vårbergsvägen till Stockholmshem och därmed även

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
	<p>bostadsrätter och 24 radhus (upplåtelseform ännu inte bestämd), och Svenska Bostäder bygger ca 170 hyreslägenheter. I en andra etapp kan ytterligare ca 70 lägenheter tillkomma.</p>		<p>projektet. Med anledning av att projektet i nuläget står utan en av byggherrarna och att detta förenat med stora ekonomiska svårigheterna har projektet skjutits framåt i tiden. 2014-08-30 Evidens rapport klargjorde att en storsatsning på Vårbergsvägen inte är rätt tillvägagångssätt för att få igång marknaden i Skärholmen. Det ska byggas ut i långsam takt och det som främst efterfrågas är små och yteffektiva bostadsrätter. En ny kalkyl skall tas fram kring projektets framtid, baserat på en rapport som Grontmij tog under våren 2015.</p>
<p>Årstafältet</p>	<p>Projektet är ett stadsutvecklingsprojekt, en ny stadsdel med ca 6 000 bostäder och en omdanad park. Årstafältet är en del av den centrala stadens utvidgning och stadsdelen kommer att bli tät och varierad med butiker och verksamheter i bottenvåningarna.</p> <p>Programprojektet omfattar budget för programarbetet för stadsutvecklingsprojektet Årstafältet och de etapper som ännu inte påbörjats. När nya projektetapper påbörjas justeras detta projekt så att budgeten för etapperna utgår ifrån det övergripande projektet.</p>	<p>Programsamaråd har hållits 2010. Inriktningsbeslut och samrådsremiss i ExplN i mars. Inriktningsbeslut i KF 27 september 2010 (utredningsutgifter om 70 mnkr). Arbetet med en systemhandling pågår. Start-PM för parken togs av SbN i maj 2011. Den första bebyggelseetappen omfattar ca 800 lägenheter i två detaljplaner. Markanvisningar samt beställning av detaljplan i ExplN skedde i oktober 2011. Två detaljplaner är nu igångsatta. Lägesredovisning och reviderat inriktningsbeslut i ExplN den 14 juni 2012 i samband med markanvisning av etapp 2, i KF 15 oktober 2012. Planarbete pågår för de båda första detaljplaneetapperna med ett innehåll av ca 1 680 bostäder. Båda etapperna är markanvisade, även etapp 3 markanvisades under december 2014. I april 2014 fattade exploateringsnämnden beslut om kompletterande utredningsuppdrag för södra delen av fältet. Kompletteringen omfattar totalt ca 1 000 ytterligare bostäder, varav ca 360 har markanvisats till allmännyttan. Detta</p>	<p>P.g.a. oklarheter runt golfverksamheten på fältet har tidplanen för pågående detaljplaner inklusive kommande första genomförandebeslutet skjutits fram i tiden till kvartal 3/ 2015. Det är oklart om inriktningsbeslutets utredningskostnader om 70 mnkr räcker till dess. Det kompletterande utredningsuppdraget leder till betydligt bättre ekonomi i projektet med ett nettonuvärde av 410 mnkr. Utgifterna har bedömts till storleksordningen 25-30 mnkr och kommer att konkretiseras ytterligare i samband med kommande inriktningsbeslut.</p>

Projekt	Beskrivning av projektet	Besluts-/Genomförandeläge Start – Avslutn.datum	Kommentarer
		tillsammans med uppskrivning av prognosen i övrigt visar att det finns en potential av totalt ca 6 000 bostäder på Årstafältet Första byggstart för infrastruktur och kvarter tidigast kvartal 2/2016. Högst troligt att projektet försenas ytterligare ca ett år p.g.a. överklagande av första etappen. Genomförandetid: 2016-2031.	